

Základní škola a mateřská škola Praha 5 - Smíchov, Kořenského 760/10,
příspěvková organizace

PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY

ZŠ A MŠ
KOŘENSKÉHO

Školní metodik prevence: PaedDr. Boris Hajdúk, MBA

Školní rok: 2023 / 2024

OBSAH

<i>Seznam použitých zkratk a značek</i>	3
1 Charakteristika školy a legislativní východiska	4
2 Analýza současného stavu na základě evaluace	11
3 Cíle prevence.....	12
4 Projekty a jejich popis	16
5 Program proti šikanování	17
6 Systém vzdělávání pedagogů	33
7 Spolupráce s rodiči	34
8 Krizový plán školy	35
9 Poradenství	46
10 Prezentace systému primární prevence, časový harmonogram, garant, realizátor	48
11 Technické a materiální podmínky	50
12 Adresář organizací	51
<i>Seznam použitých zdrojů</i>	55

Seznam použitých zkratk a značek

PPŠ - Preventivní program školy

RCH - rizikové chování

ŠMP- školní metodik prevence

BESIP - informace o bezpečné dopravě, bezpečnostních pásích a dětských autosedačkách, rychlosti, bezpečné vzdálenosti, cyklistice a viditelnosti

NNO - nestátní neziskové organizace

IKT - informačně-komunikační technologie

DDC- dlouhodobé cíle

KDC- krátkodobé cíle

1 Charakteristika školy a legislativní východiska

Charakteristika školy vychází z interní analýzy, kterou škola provedla tak, aby dokázala zhodnotit své vlastní možnosti ve vztahu k plánování a realizaci preventivního programu školy. Analýza je stručná, věcná a má hodnotící (normativní) charakter. Reaguje na následující položky:

Tabulka č. 1: Charakteristika školy a její vnitřní zdroje prevence

Charakteristika a vnitřní zdroje školy	
Název a adresa školy	ZŠ a MŠ Praha 5 - Smíchov, Kořenského 760/10, příspěvková organizace
Ředitel školy	Mgr. Bc. Libuše Daňhelková
<i>Preventivní tým</i> Školní metodik prevence: Sociální pedagožka: Kordinátorka prevence školní neúspěšnosti: Školní psychologka:	PaedDr. Boris Hajdúk, MBA Bc. Dominika Šedivá Veronika Soukenková Mgr. et Bc. Eva Kubová, DiS.
<i>Inkluzivní tým</i> Výchovná a kariérní poradkyně: Speciální pedagožka: Kordinátorka začleňování vícejazyčných žáků:	Mgr. Jiřina Závorská Svatava Štrofová Mgr. Olena Keronyak
Charakteristika školy	<p>⇒ Charakteristika budovy: společná budova 3-patrová.</p> <p>⇒ Charakteristika materiálně - technického vybavení: odpovídá potřebám pro řešení preventivních a volnočasových aktivit.</p> <p>⇒ Sociokulturní a národnostní charakteristika žáků: Počet žáků: 340. Národnosti: česká, ukrajinská, ruská, vietnamská, ad.</p> <p>⇒ Sociokulturní a národnostní charakteristika pedagogů: Počet pedagogů: 42, národnosti: česká, slovenská, ukrajinská.</p> <p>⇒ Prostředí: Městská škola.</p> <p>⇒ Případná riziková prostředí ve škole: Šatny, hřiště, WC</p>

	<p>⇒ Školní řád byl vytvořen s důrazným ohledem na prevenci rizikového chování žáků.</p> <p>⇒ Tematické plány byly vytvořeny v souladu s RVP a ŠVP s návazností na MPP v jednotlivých předmětech.</p> <p>⇒ Jiné rizikové faktory: vrstevnické skupiny, rodinné prostředí podléhající rizikovému chování.</p>
Školní metodik prevence (ŠMP)	<p>Funkce ŠMP:</p> <p>PaedDr. Boris Hajdúk, MBA sestavil tematické plány v jednotlivých ročnících 2. stupně pro výuku OV v souladu s RVP, ŠVP a MPP. Vybraná témata jsou zaměřená také na prevenci rizikového chování žáků v prostředí školy i ve společnosti. Výuka probíhá i formou osobnostně sociální výchovy, zážitkových metod a edukativních her. Pedagogický sbor se zapojuje do preventivních programů.</p>
Vnitřní informační zdroje	<p>Školní poradenské pracoviště.</p> <p>ŠMP nabízí žákům možnost vypůjčení knih, časopisů a DVD s preventivní tematikou. Nástěnka školní psycholožky ve 2. patře školy je zaměřená na podporu žáků v oblasti well-beingu.</p>

Tematické bloky ve výuce, zaměřené na prevenci rizikového chování

Preventivní činnost ve výuce a odpolední aktivity nezáměrné prevence na 1. stupni

Primární prevenci na prvním stupni má na starosti třídní učitel, který jednotlivá témata zařazuje do jednotlivých předmětů. Jednotlivá témata jsou plněna průběžně během školního roku, a to za pomoci využití různých metod. ZŠ Kořenského nabízí žákům 1. stupně **zájmové kroužky**.

Preventivní činnost ve výuce a odpolední aktivity nezáměrné prevence na 2. stupni

Preventivní činnost ve výuce na 2. stupni zajišťují především vyučující občanské výchovy, kde se žáci seznamují s veškerými tématy osobnostního rozvoje (Tabulka č. 2). V rámci OV jsou také organizovány různé doprovodné akce, workshopy apod. Celý druhý stupeň uplatňuje minimální preventivní program také v jiných předmětech (Tabulka č. 3), kroužcích a v rámci dalších školních aktivit (Tabulka č. 4). ZŠ Kořenského nabízí žákům 2. stupně **zájmové kroužky**.

Tabulka č. 2: Témata preventivního programu školy v rámci občanské výchovy

Témata MPP v rámci OV		Vyučující
6. A	Domov a bydliště	Bc. et Bc. Yveta Šantorová
	Rodina, funkce rodiny	
	Osobní bezpečí	
	Sociální vztahy	
	Rozvoj osobnosti	
	System osobních hodnot, sebehodnocení	
7. A	Etické hodnoty, morálka	PaedDr. Boris Hajdúk, MBA
	Kultura	
	Asertivita, konflikt, empatie	
	Šikana, diskriminace	
	Organizace na pomoc lidem	
	Estetické hodnoty	
	Etiketa	
	Hodnoty majetku	
Náboženské hodnoty		
8. B	Rozvoj osobnosti	Mgr. et Mgr. Kateřina Růtová
	Ekonomické hodnoty	
	Právní vědomí	
	Sociální vztahy	
	Zdravý životní styl	

	Sexuální výchova	
	Prevence rizikového chování	
9. A, 9. B	Právo	Mgr. Štěpánka Drozdová Mgr. Iva Strnadová
	Pracovněprávní vztahy	
	Odpovědnost, tresty	
	Komunikace	
	Sociální vztahy	
	Osobnostní výchova	
	Hodnoty	
	Plány, cíle, volba povolání	
	Rozvoj osobnosti	

Tabulka č. 3: Témata preventivního programu školy v rámci ostatních předmětů II. stupně ZŠ Kořenského

Témata PPŠ v rámci ostatních předmětů II. stupně ZŠ Kořenského	
Matematika	rozvoj logického a kritického myšlení
Český jazyk	pozitivní vzory hrdinů z četby, úvahy o životě, hledání životních cílů, mezilidské vztahy
Cizí jazyk	rozvoj osobnosti, kultura
Dějepis	pozitivní vzory osobností, zákony a lidé
Zeměpis	vztahy mezi národy, odlišnosti způsobů života, globalizace, integrace
Přírodopis	lidské tělo, sexuální výchova, zdravé životní návyky, účinky návykových látek na lidský organismus, ontogenetický vývoj člověka
Chemie	vznik, výroba a účinky návykových látek a jejich vliv na člověka
Fyzika	osobnostní rozvoj, spolupráce mezi žáky
Informatika	IKT, komunikace, mediální sdělení informace, netolismus, rizika na internetu

Výtvarná výchova	tematické práce k drogám, k estetickému prostředí, k lidským vztahům, ke zdravému životnímu stylu, hodnota uměleckého díla, vkus, nevkus, kýč
Tělesná výchova	zdravý způsob života, relaxace, duševní hygiena, výchova ke sportu

Tabulka č. 4: Další školní aktivity

Další školní aktivity	
Knihovna	Knihovna se nachází ve 2. patře, u kabinetu jazyků. Výpůjčky zabezpečuje Mgr. Štěpánka Drozdová.
Koncerty, výstavy	Výchovné koncerty, vánoční trhy ve škole, vánoční zpívání
Dveře důvěry	Žáci 1. a 2. stupně ZŠ Kořenského mají možnost svěřit se školní psycholožce přímo či anonymně. <ul style="list-style-type: none"> • <u>Přímo</u>: Knihovna ve 2. patře ZŠ • <u>Anonymně</u>: Nenech to být
Školní parlament	Zástupci jednotlivých tříd se pravidelně scházejí s vedením školy a prezentují zájmy tříd. Děti se tímto učí formulovat své myšlenky, vyjadřovat své názory, naslouchat druhým a diskutovat o problémech. Školní parlament vede Bc. Julie Krausová.
Adaptační aktivity	Účastní se jich všichni žáci 1. a 2. stupně ZŠ.
Škola v přírodě	Je určena žákům 1. stupně ZŠ.
Plavecký výcvik	Navštěvují žáci 3. ročníku.
Exkurze	Žáci navštěvují pravidelně.
Soutěže a olympiády	Pravidelná účast na Aj, Z, M a ČJ soutěžích, olympiádách, deskových hrách a mezinárodní dámě.
Sportovní akce	Pravidelná účast na sportovních soutěžích.

Rizikovým chováním dětí a mládeže, primární prevencí rizikového chování a důsledky rizikového chování žáků, studentů, dětí a mladistvých se v našem právním systému zabývají zejména tyto zákony, vyhlášky, strategie a metodické postupy:

- Školský zákon 561/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 563/2004 Sb. Zákon o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů
- Zákon č. 359/1999 Sb. Zákon o sociálně-právní ochraně dětí
- Zákon č. 40/2009 Sb. Zákon trestní zákoník
- Zákon č. 89/2012 Sb. Zákon občanský zákoník
- Zákon č. 65/2017 Sb. Zákon o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek
- Zákon č. 262/2006 Sb., Zákoník práce
- Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních
- Zákon č. 106/2011, kterým se mění zákon č.167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, v platném znění
- Zákon č. 135/2006 Sb., na ochranu před domácím násilím
- Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky
- Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii
- Zákon č. 257/2000 Sb., o probační a mediační službě
- Zákon č. 220/2016 Sb., Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich
- Zákon 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích
- Zákon 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů
- Vyhláška 317/2005 sb. o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků
- Vyhláška č. 72/2005 Sb. Vyhláška o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- Vyhláška č. 27/2016 Sb. Vyhláška o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
- Vyhláška č. 15/2005 Sb., Vyhláška, kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy

Národní strategie ministerstev:

- Strategie prevence kriminality 2022–2027 (definovaná ve víceletých cyklech Usnesením vlády ČR)
- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027 (Usnesení Vlády ČR ze dne 18. 3. 2019, č. 190)

Konkrétní postupy a doporučení ohledně prevence a řešení výskytu rizikového chování obsahují tato metodická doporučení a pokyny MŠMT:

- Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č. j. MSMT-21149/2016)
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (č. j. MSMT-21291/2010-28).
- V roce 2017 došlo k aktualizaci několika příloh tohoto doporučení, konkrétně přílohy č. 7 – Kyberšikana, přílohy č. 10 – Vandalismus a přílohy č. 11 – Záškoláctví.
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví (č.j.: 10 194/2002-14)
- Shrnutí všech opatření ministerstva při řešení šikany ve školách a školských zařízeních najdete na <https://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/msmt-rozsirilo-opatreni-k-reseni-sikany-a-kybersikany>
- Metodické doporučení pro práci s Individuálním výchovným programem (IVýP) v rámci řešení rizikového chování žáků čj. MSMT – 43301/2013 platnost/12/2013
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT (Čj.: 37 014/2005-25)
- Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané (Čj.: 25 884/2003-24)
- Metodický pokyn MŠMT ČR k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (Čj.: 14 423/99-22)

2 Analýza současného stavu na základě evaluace

Cíle Preventivního programu školy ve školním roce 2022/2023 považujeme za splněné. Cíl zvýšení informovanosti pedagogů v problematice rizikových jevů považujeme za splněný, proběhly dva vzdělávací semináře pro pedagogy se zaměřením na identifikaci a prevenci šikany (Jules a Jim) a efektivní komunikaci a řešení sporů (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR). Za účelem navázání bližší spolupráce a prohloubení neformální komunikace mezi pedagogy proběhla řada odpoledních setkání a dva společné výjezdy pedagogů. Specifický cíl v oblasti prevence podporovaného záškoláctví, navazující na úspěšně splněný cíl z loňského školního roku, považujeme za splněný částečně. Škola připravila pro rodiče diskusní panely a besedy na téma duševní zdraví a well-being žáků, účast rodičů byla nízká; školnímu poradenskému pracovišti se z důvodu časové vytíženosti nepodařilo vytvořit plánovaný manuál pro žáky Jak se nedostat do problémů. Oproti loňskému školnímu roku bylo uděleno více kázeňských opatření za záškoláctví a nevhodné chování (pozdní příchody, absence, chování v třídním kolektivu, vyskytly se tři případy šikany). Preventivní programy proběhly dle stanoveného plánu. Ke změně došlo v oblasti započetí nové spolupráce s organizací Život bez závislostí, která ve školním roce 2022/2023 provedla preventivní aktivity pro žáky, hrazeno z dotace MHMP - Programy primární prevence pro školy a školská zařízení. Další preventivní aktivity pro žáky byly provedeny ve spolupráci s organizacemi Policie ČR, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, IFMSA Česká republika a Člověk v tísni. Celkově ve školním roce 2022/2023 proběhlo 28 programů primární prevence pro žáky.

3 Cíle prevence

Ústředním tématem, kterému se při prevenci věnujeme, jsou **dovednosti pro život** (life-skills):

1. dovednosti sebeovlivnění (self-management),
2. sociální dovednosti (social-skills).

Rozvoj dovedností potřebných pro život (Tabulka č. 5), považujeme za klíčový prvek prevence rizikového chování u žáků.

Zaměřujeme se na netolerantní chování žáků vůči vrstevníkům a na násilí, které by mohlo v některých případech přerůst až k šikanování. Ke zjištění aktuálního stavu rizikového chování žáků slouží metody rozhovoru třídních učitelů, metodika prevence a školní psycholožky se žakovskými kolektivy a občasně dotazníky pro žáky a pro pedagogický sbor.

Tabulka č. 5: Dovednosti potřebné pro život (zdroj: Nešpor, 2003)

Dovednosti potřebné pro život	
A. Dovednosti sebeovlivnění	B. Sociální dovednosti
Schopnost se motivovat ke zdravému způsobu života a vhodně se motivovat i v jiných oblastech	Schopnost čelit sociálnímu tlaku
Schopnost oddálit uspokojení nebo potěšení	Asertivní dovednosti – zdravé sebeprosazení
Schopnost chránit a posilovat zdravé sebevědomí	Schopnost empatie a porozumění životním situacím
Schopnost plánovat čas, vést přiměřený a vyvážený životní styl	Schopnost komunikace, vyjednávání, nacházení kompromisu apod.
Dovednosti při zvládnutí rizikových duševních stavů (úzkost, hněv, deprese, radost nebo nuda)	Dovednosti rozhodování se a schopnost předvídat následky určitého jednání
Schopnost se uvolnit, používat vhodnou relaxační techniku, odpočívat	Schopnost vytvářet vztahy a budovat si přiměřenou síť sociálních vztahů
Další schopnosti pečovat o vlastní zdraví (výživa, cvičení, využívání zdravotní péče, hygiena atd.)	Mediální gramotnost – schopnost čelit reklamě a dalším negativním vlivům okolí
	Schopnost racionálně hospodařit s penězi
	Dovednosti týkající se volby a hledání vhodného zaměstnání a dobrého fungování v něm
	Zvládnutí přechodu do nového prostředí nebo nové situace
	V pozdějších letech i rodičovské dovednosti

Cíle preventivního programu jsme stanovili na základě modelu SMART:

S – specifické

M – měřitelné

- A** – akceptovatelné
- R** – realistické
- T** – termínované (časově ohraničené)

Dlouhodobé preventivní cíle

K základním cílům primární prevence rizikového chování žáků patří harmonický rozvoj jedince, jak po stránce tělesné, psychické tak i sociální. Z toho vyplývá, že snahou školy je **minimalizace rizikového chování prostřednictvím podpory dětí v jejich sociálním rozvoji a dovednostech sebepoznání a zodpovědnosti za vlastní chování**. Pedagogové vedou žáky důsledně a systematicky k osvojování norem mezilidských vztahů založených na demokratických principech respektujících individualitu žáka, rozvíjí zejména mezilidské vztahy a úctu k životu druhého člověka.

Dlouhodobé preventivní cíle školy:

- žák je schopen si stanovit správný žebříček hodnot
- žák kriticky řeší problémy různého typu, buduje si zdravé sebevědomí
- umí čelit tlaku vrstevníků, dovede říct NE
- uplatňuje optimální pravidla sociální komunikace
- žák je schopný zařadit se do kolektivu a určit svoji pozici v kolektivu
- dovede zlepšovat mezilidské vztahy, ovládá umění sebereflexe, sebeovládání
- žák rozlišuje mezi dobrým a špatným, osvojí si zásady slušného chování
- je ochoten měnit špatné postoje, je znalý svých práv a povinností
- dovede si zorganizovat svůj denní režim, tráví svůj volný čas optimálně
- žák se zapojuje do školních a mimoškolních aktivit, žák umí vyhledat pomoc v případě potřeby
- zná centra pomoci

Tabulka č. 6 a Tabulka č. 7: Dlouhodobé cíle školního metodika prevence

Cíl:	Zvýšit informovanost žáků a zákonných zástupců v oblasti kázeňských a výchovných opatření ze strany školy
Ukazatele cíle:	Snížení počtu kázeňských výchovných opatření.

Zdůvodnění cíle:	Informovanost žáků v oblasti kázeňských a výchovných opatření zkvalitňuje docházku do školy a přispívá ke snížení počtu kázeňských opatření udělených školou.
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Cíl souvisí se zvyšováním informovanosti žáků v rámci postupů školy v udělování kázeňských a výchovných opatření.

Cíl:	Prohlubovat komunikaci s rodiči
Ukazatele cíle:	Účast rodičů na besedách, zahradní slavnosti, třídních schůzkách, vánočních dílnách; návratnost dotazníků zpětné vazby, odpovědi od rodičů po zaslání důležitých sdělení rodičům ze strany školy e-mailem.
Zdůvodnění cíle:	Prohloubení komunikace s rodiči přispívá k celkové efektivitě výchovného působení pedagogů na žáky.
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Cíl souvisí se zvyšováním zájmu rodičů o dění ve škole.

Specifický preventivní cíl ve školním roce 2023/2024

Specifická prevence	
Název programu	Prevence podporovaného záškoláctví
Typ programu	Nabídka spolupráce a podpory sociální pedagožky, koordinátorky prevence školní neúspěšnosti se žáky a jejich zákonnými zástupci během celého školního roku 2023/2024; vytvoření Manuálu pro žáky „ <i>Jak se nedostat do problémů</i> “.
Termín	školní rok 2023/2024
Zodpovědná osoba	Mgr. Bc. Libuše Daňhelková, PaedDr. Boris Hajdúk, MBA, Bc. Dominika Šedivá, Veronika Soukenková
Cílová skupina	Žáci 1. a 2. stupně ZŠ Kořenského

Stručná charakteristika programu	U žáků 1. a 2. stupně se zaměříme na problematiku podporovaného záškoláctví žáků jejich rodiči.
Realizátoři	vedení školy, pedagogové, poradenští pracovníci školy
Zdůvodnění cíle	Vzdělávání některých žáků je ohroženo případy podporovaného záškoláctví ze strany jejich rodičů.
Návaznost programu cíle na PSS	Cíl souvisí s opakovanými případy podporovaného záškoláctví žáků ze strany jejich rodičů. Informovanost a poučení rodičů ze strany školy, prohloubení komunikace mezi těmito dvěma subjekty, ujasnění hodnot, postojů a vztahů by mohlo přispět k budování optimálního preventivního programu školy.
Ukazatele úspěšnosti	Méně negativních kázeňských opatření za záškoláctví. Méně hlášení na OSPOD.

4 Projekty a jejich popis

Zdravě s prevencí – rozumět sami sobě

Usnesení č. 1/150 ze dne 16. 2. 2022 Programy primární prevence ve školách a školských zařízeních pro rok 2023

V naší škole realizujeme projekt s názvem *Zdravě s prevencí - rozumět sami sobě*. Cílem projektu je vzdělávání v oblasti primární prevence rizikového chování pro žáky. Díky projektu dochází k informovanosti žáků v těchto oblastech preventivního působení. Realizace projektu probíhá od ledna 2023 do června 2024. Projekt je financován Magistrátem hlavního města Prahy.

Zdravé klima ve škole

Usnesení č. 1/150 ze dne 16. 2. 2023 Programy primární prevence ve školách a školských zařízeních pro rok 2023

V naší škole realizujeme projekt s názvem *Zdravé klima ve škole*. Cílem projektu je vzdělávání pedagogů v oblasti primární prevence rizikového chování pro žáky. Díky projektu dochází k informovanosti pedagogů v těchto oblastech preventivního působení. Realizace projektu probíhá od ledna 2023 do června 2024. Projekt je financován Magistrátem hlavního města Prahy.

5 Program proti šikanování

5.1 Úvod

Školní program proti šikanování vychází z *Metodického pokynu ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č. j. MSMT-21149/2016)*, je vypracován v souladu s Preventivním programem školy. Cílem programu je vytvořit ve škole prostředí, kde se žáci cítí bezpečně, sami se podílí na budování přátelských vztahů, podporují spolupráci jak mezi žáky, tak učiteli, a kde k nežádoucímu chování zaujmají odmítavý postoj. Škola má ze zákona jednoznačnou odpovědnost za vytváření a udržování bezpečného prostředí, za ochranu žáků a jejich zdraví a za předcházení vzniku jakýchkoli forem rizikového chování na škole, tedy i šikany. Ředitel školy má zároveň odpovědnost za zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví pro své zaměstnance, tedy také za prevenci šikany zaměřené na učitele (*1 § 29 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, § 101 a § 102 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů*).

5.2 Charakteristika šikany

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nedovedou bránit.

- Verbální šikana: slovní útoky v podobě nadávek, pomluvy, ponižování, vyhrožování, kyberšikana – útoky formou sms, e-mailů, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky apod.
- Fyzická šikana: fyzické útoky v podobě bití, ničení a poškozování věcí oběti, vydírání, krádeže, sexuální obtěžování až zneužívání.
- Kombinovaná šikana = kombinace verbální a fyzické šikany – násilné a manipulativní chování či příkazy.

Podstatnou vlastností šikany je skrytost. Ta je dána tím, že často odhalení, zejména pokročilé šikany, brání z rozličných důvodů a pohnutek všichni účastníci vyšetřování včetně oběti. Z tohoto důvodů je důležité umět rozpoznat přímé a nepřímé signály šikany. Při vlastní diagnostice šikany

je třeba zkoumat tento fenomén ze tří praktických pohledů: 1. jako nemocné chování; 2. závislost; 3. poruchy vztahů ve skupině.

Podoby šikany:

1. Přímá šikana - může mít podobu:
 - fyzickou (např. bití, plivání, tahání za vlasy),
 - verbální (např. vulgární nadávky, zraňující komentáře k rase, národnosti, etnicitě, náboženství nebo sexualitě, výhrůžky, násilné a manipulativní příkazy),
 - neverbální (např. urážlivá gesta a zvuky, zírání, používání zastrašujících nebo výhrůžných výrazů ve tváři, nebo v řeči těla, ničení/schovávání/krádeže věcí nebo učebních pomůcek).
2. Nepřímá šikana: Cílem je způsobit emocionální a psychologické utrpení a poškodit sociální status oběti. Útočník působí bolest tak, aby to vypadalo, že žádný takový záměr nemá. Hlavní agresor k útoku často využívá prostředníka, neútočí přímo. Většinou nefyzická (záměrná ignorace nebo izolování žáka nebo učitele, rozšiřování zákeřných pomluv a lží, neoprávněná nařčení ze sexuálního obtěžování nebo nespravedlivého hodnocení - u učitele, ničení pověsti a reputace, ponižování před ostatními žáky i pedagogy, nepříjemné sexuální provokace). V některých případech může být ale také třetí strana manipulována do situace, kdy má zapříčinit fyzické ublížení.
3. Kyberšikana: Elektronická šikana (př. zakládání falešných profilů na jméno žáka, učitele s dehonestujícím obsahem, prezentace ponižujících videí na portálech, jako je youtube.com, facebook.com, prezentace zraňujících komentářů na webu, rozesílání vulgárních nebo výhrůžných koláží s tváří žáka nebo učitele či příslušníků jeho rodiny, výhrůžné SMS nebo e-maily apod.). Oproti šikaně má mnohem větší dosah (svědkem nebo útočníkem může být i několik lidí). Často doplňkem klasické přímé a nepřímé šikany (důležité prověřit souvislosti).

Hranice, která odlišuje šikanování od škádlení nebo agrese: Za šikanování se nepovažuje škádlení nebo agrese, které nemají znaky šikanování. Pokud se žák škádlení nebo agresi neumí nebo nemůže bránit, cítí se bezradný a bezmocný, a přesto škádlení nebo agrese pokračuje, pak toto chování přerůstá v šikanu. Cítí-li pedagog, že není v jeho moci zastavit zlobení a

nerespektování žáků, toto chování se stává vědomým, záměrným, úmyslným, pedagog se cítí bezbranně, ztrácí autoritu a poměr sil v rolích žák x pedagog se obrací - pak toto chování přerůstá v šikanu.

Stadia šikanování (Kolář, 2011):

1. První stadium: Zrod ostrakismu

Jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře. Je neoblíben a není uznáván. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, spřádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné“ legrácky apod. Tato situace je již zárodečnou podobou šikanování a obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.

2. Druhé stadium: Fyzická agrese a přitvrzování manipulace

V zátěžových situacích, kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizovaní žáci sloužit jako hromosvod. Spolužáci si na nich odreagovávají nepříjemné pocity, například z očekávané těžké písemné práce, z konfliktu s učitelem nebo prostě jen z toho, že chození do školy je obtěžuje. Manipulace se přitvrzuje a objevuje se zprvu ponejvíce subtilní fyzická agrese. Stupňování agrese může být dáno také neřešením předchozí situace.

3. Třetí stadium (klíčový moment): Vytvoření jádra

Vytváří se skupina agresorů, úderné jádro. Tito šířitelé „viru“ začnou spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně, šikanovat nejvhodnější oběti. V počátku se stávají jejich oběťmi ti, kteří jsou už osvědčeným objektem ostrakizování. Třída ví, o koho jde. Jde o žáky, kteří jsou v hierarchii nejnižší, tedy ti „slabí“. Většinou platí mezi ostatními žáky názor - „raději on, než já“.

4. Čtvrté stadium: Většina přijímá normy

Normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem. V této době získává neformální tlak ke konformitě novou dynamiku a málokdo se mu dokáže postavit. Platí „Buď jsi s námi, nebo proti nám.“ U členů „virem“ přemožené skupiny dochází k vytvoření jakési alternativní identity, která je zcela poplatná vůdcům. I mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě – aktivně se účastní týrání spolužáka a prožívají při tom uspokojení.

5. Páté stadium: Totalita neboli dokonalá šikana

Násilí jako normu přijímají všichni členové třídy. Šikanování se stává skupinovým programem. Obrazně řečeno nastává éra „vykořisťování“. Žáci jsou rozděleni na dvě sorty

lidí, které pro přehlednost můžeme označit jako „otrokáře“ a „otroky“. Jedni mají všechna práva, ti druzí nemají práva žádná. Ve čtvrtém a pátém stadiu hrozí reálné riziko prorůstání parastruktury šikany do oficiální školní struktury. Stává se to v případě, kdy iniciátor šikanování je sociometrickou hvězdou. Je žákem s výborným prospěchem, má kultivované chování a ochotně pomáhá pedagogovi plnit jeho úkoly.

Nepřímé (varovné) znaky šikanování mohou být např.:

- Žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády.
- Při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními.
- O přestávkách vyhledává blízkost učitelů.
- Má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený.
- Působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči.
- Stává se uzavřeným.
- Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.
- Jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené.
- Zašpiněný nebo poškozený oděv.
- Stále postrádá nějaké své věci.
- Odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy.
- Mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy.
- Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole.
- Odřenininy, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit. (Zejména je třeba věnovat pozornost mladším žákům nově zařazeným do třídy, neboť přízpusobovací konflikty nejsou vzácností.)

Přímé znaky šikanování mohou být např.:

- Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet.
- Rozhodujícím kritériem je, do jaké míry je daný žák konkrétní přezdívkou nebo "legrací" zranitelný.

- Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávistným, nebo pohrdavým tónem.
- Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil.
- Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem, a skutečnost, že se jim podřizuje.
- Nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k spoluúčasti na nich.
- Honění, strkání, pošťuchování, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí.
- Rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.

Zákonní zástupci žáků by si měli všimnout především těchto možných signálů šikanování:

- Za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi.
- Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávilo volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.
- Dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem.
- Nechuť dítěte jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo), dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno pozorovat i strach.
- Ztráta chuti k jídlu.
- Dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o odvoz autem.
- Dítě chodí domů ze školy hladové (agresori mu berou svačinu nebo peníze na svačinu).
- Usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!".
- Dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně.
- Dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objevují výkyvy nálad.
- Zmínky o možné sebevraždě.
- Odmítá svěřit se s tím, co ho trápí.
- Dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze.
- Dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí.
- Dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, projevuje i zlobu vůči rodičům.

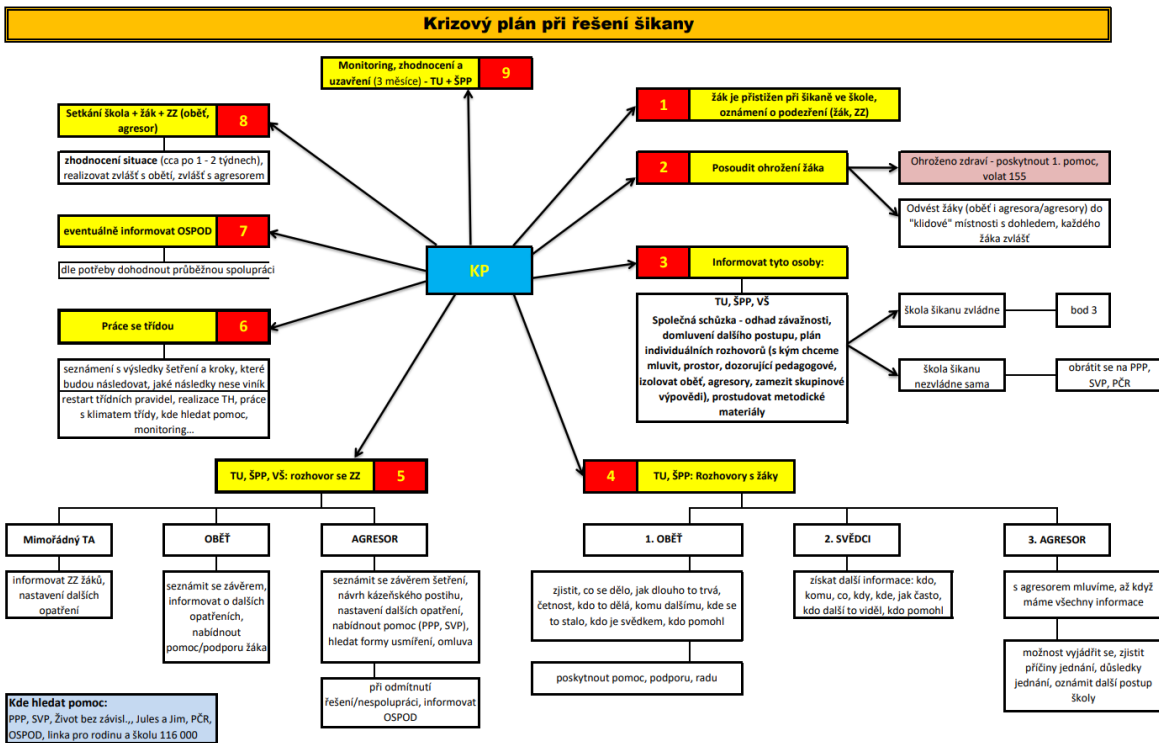
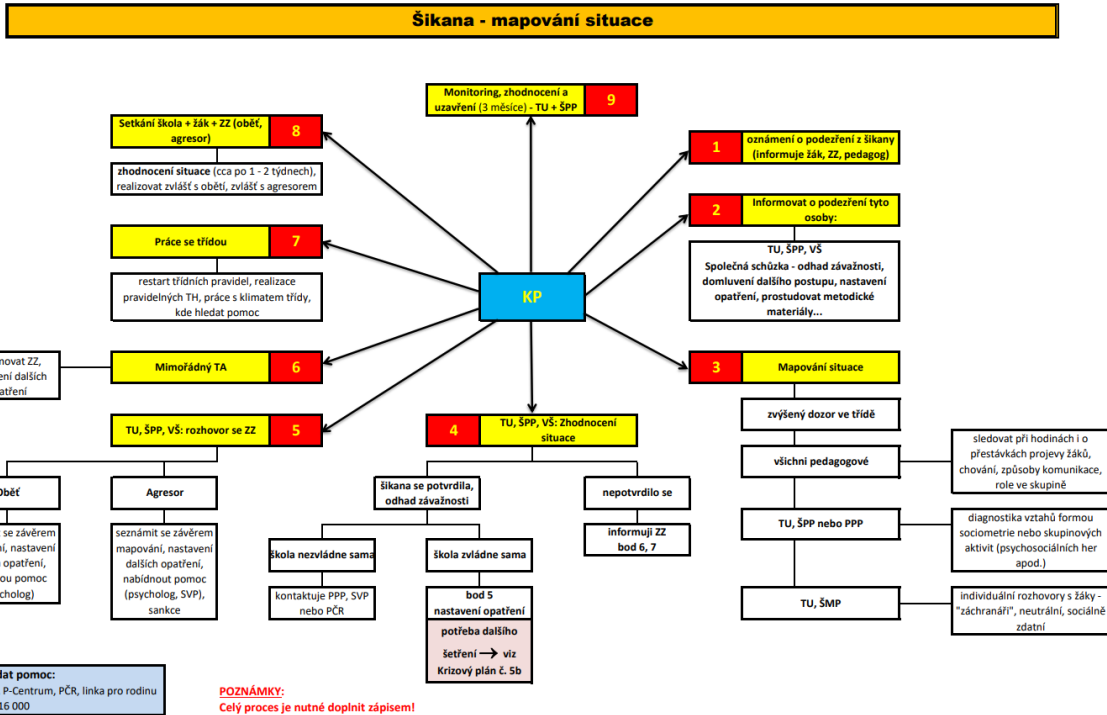
- Dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma, své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.).
- Dítě se vyhýbá docházce do školy.
- Dítě se zdržuje doma více, než mělo ve zvyku.

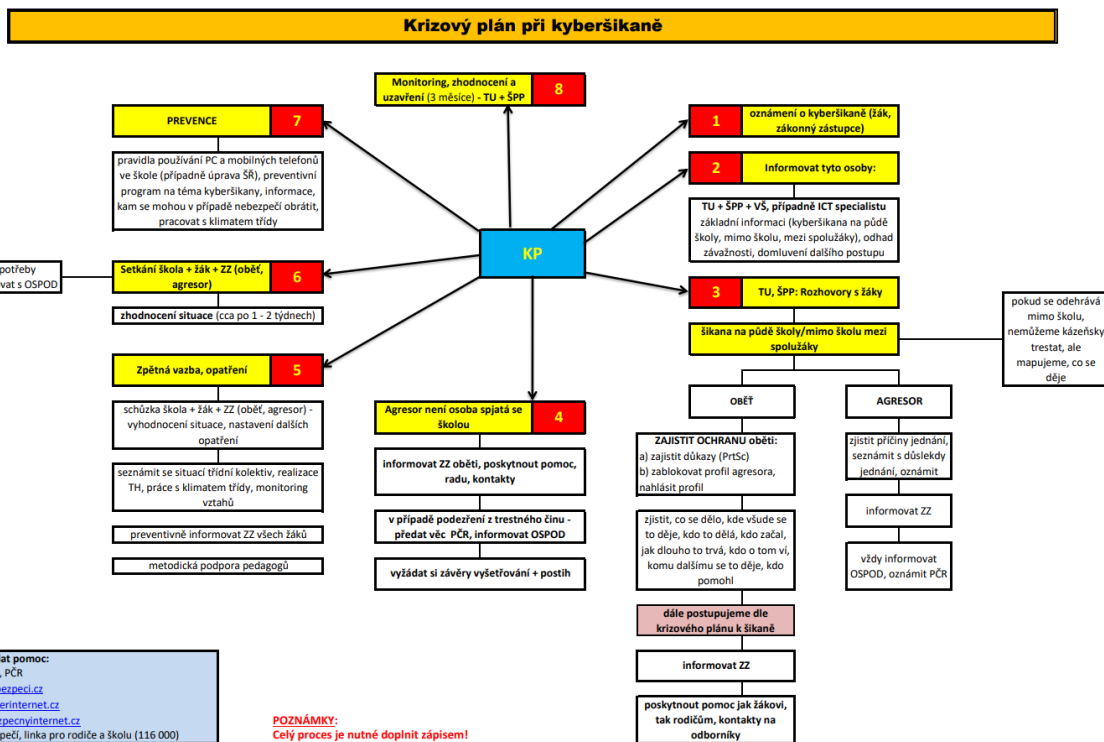
5.3 Bezpečné prostředí ve škole: jak předcházet šikaně

Škola se snaží předcházet šikaně těmito způsoby:

- témata primární prevence rizikového chování zařazují pedagogové do svých předmětů dle ŠVP a tematických plánů vypracovaných pro daný školní rok
- adaptační kurzy, školy v přírodě, třídní výlety, přespání ve škole, exkurze, soutěže, celoškolské akce, kulturní pořady, výchovné koncerty, projektové dny
- prožitkové programy na téma prevence šikanování
- práce učitelů s třídními kolektivy
- [informace na webové stránce metodika prevence](#)
- třídnické hodiny
- činnost žákovského parlamentu
- volnočasové aktivity, kroužky
- informativní nástěnka pro žáky, rodiče ohledně psychologické podpory (u schodů ve 2. patře)
- schránky důvěry (hlavní dveře do budovy školy)
- dotazníkové šetření
- držení dohledů nad žáky
- vedení záznamů o problémových žácích, o řešených situacích ve třídách
- spolupráce s rodiči, spolupráce pedagogů, práce školního poradenského pracoviště
- pravidla chování ve Školním řádu.

5.4 Základní postup v řešení šikany a kyberšikany

5.5 Nápravná opatření

Dle materiálu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy *Využití právních opatření při řešení problémového chování žáků na školách* a metodického dokumentu *Poznámky k možnostem právního řešení problematiky šikany ve školách* jsou k dispozici tyto možnosti:

- výchovná opatření (napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele školy)
- individuální výchovný plán agresora
- snížení známky z chování
- převedení do jiné třídy, pracovní či výchovné skupiny (je třeba individuálně posoudit efektivitu tohoto opatření, aby nedošlo k přesunutí šikany do nového prostředí)
- doporučení rodičům, aby dobrovolně umístili žáka do pobytového oddělení střediska výchovné péče, případně doporučení realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v diagnostickém ústavu
- podání návrhu orgánu sociálně-právní ochrany dětí k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.

Pozn. vyloučení ze školy nelze použít u žáka, který plní povinnou školní docházku.

5.6 Šikana zaměřená na pedagoga: jak ji předcházet a jak ji řešit

Týká se všech členů školy, není pouze výsledkem osobnostních charakteristik pedagoga nebo jeho sociálních či pedagogických kompetencí. Odpovědnost za prevenci a řešení šikany nese vedení školy, potažmo také zřizovatel. U šikany pedagoga dochází k narušení rolí (pedagog × žák) a žák se dostane do pozice větší moci než pedagog. Nejčastěji se odehrává ve škole, může se odehrávat také mimo školu ve veřejných prostorech, v místě bydliště pedagoga nebo v kyberprostoru. Šikanou může trpět i vysoce zkušený a kompetentní pedagog, který dobře zná svůj předmět, ovládá třídní management a má dobré pedagogické schopnosti, proto je zapotřebí, aby škola vytvořila bezpečné prostředí a atmosféru důvěry, ve kterém bude tento druh rizika – šikana pedagoga – uznán a budou nastaveny mechanismy a postupy (krizový plán) k ochraně pedagogů a k účinné prevenci a řešení takového chování, se kterými budou všichni žáci, pedagogové a zákonní zástupci seznámeni.

Specifika pro prevenci šikany zaměřené na pedagoga

- celoškolní přístup - dobré sociální klima, škola připouští riziko výskytu šikany pedagoga ve škole, otevřeně takové chování odmítá a realizuje prevenci, případně intervenci,
- vedení školy vyjadřuje pedagogům podporu, oceňuje jejich práci, vytváří atmosféru důvěry, podporuje spolupráci v pedagogickém sboru a zastává nekonfliktní způsob řešení problémů,
- škola má jasně stanovený způsob, jakým mají pedagogové podezření na šikanu své osoby nebo kolegy, nebo oznámení o šikaně podat, jak s tím bude nakládáno,
- pedagog nastavuje a uplatňuje jasná pravidla ve třídě; na konflikt nebo nerespektování reaguje včas, pracuje s pravidly v chování; vyhýbá se řešení konfliktu a konfrontací ze strany žáka před celou třídou, usměrňuje řešení na individuální konzultaci,
- pedagog posiluje zapojení žáků/studentů do výuky, činí výuku pro žáky/studenty zajímavou, propojuje výuku s běžným životem a potřebami žáků; jeho výklad a očekávání jsou pro žáky srozumitelné, odpovídají obtížnosti, kterou mohou zvládnout apod.
- pedagog očekává úspěch u všech žáků a podporuje je, dává žákům zpětnou vazbu k tomu, co udělali dobře, staví na silných stránkách žáků,
- pedagog nezpůsobuje ponížení nebo zesměšnění žáka před třídou; při hodnocení žáka zachovává jeho důstojnost,

- všímá si změn v náladě, emocích a v chování žáků a včas na ně reaguje,
- problémy neřeší sám, ale ve spolupráci se školním poradenským pracovištěm, případně s vedením školy,
- všímá si prosociálního a kooperativního chování žáků a oceňuje je; podporuje kooperaci mezi žáky a prostředím, kde se každý žák/student cítí přijatý.

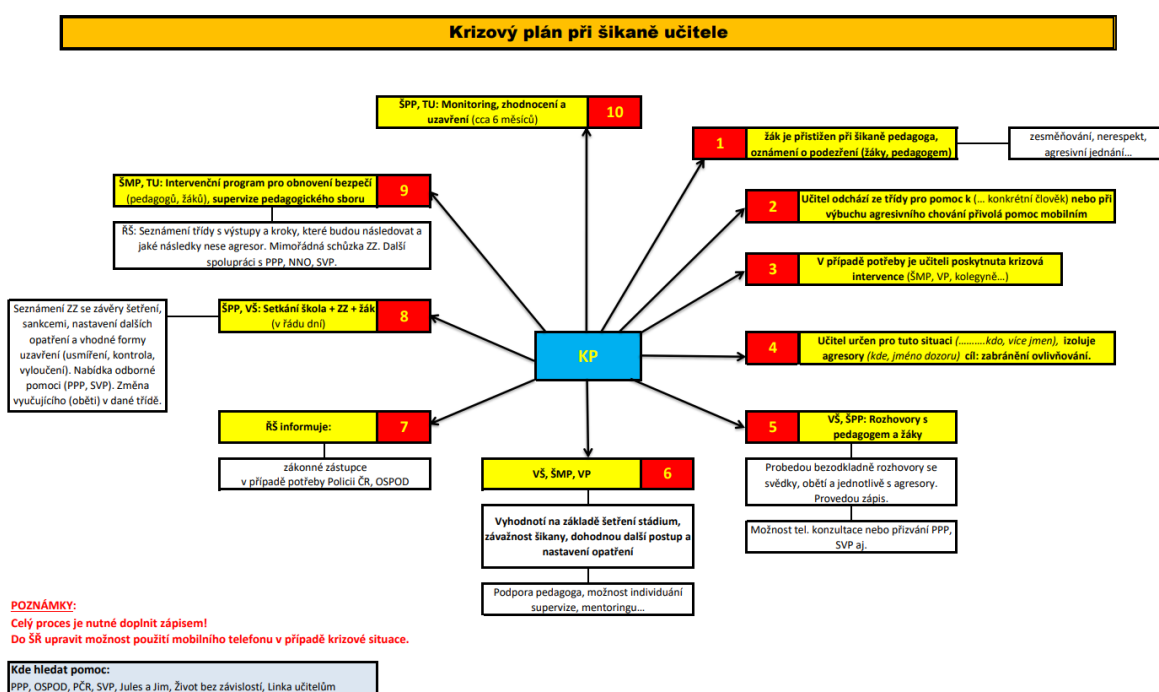
Specifika pro řešení šikany zaměřené na pedagoga

zásady:

- pedagog, který čelí šikaně ze strany žáků, je v pozici oběti, která by neměla zůstat v situaci sama, ale měla by vyhledat pomoc ostatních,
- škola podporuje své pedagogy k vyhledání pomoci, zajišťuje bezpečí pro pedagoga a řeší vzniklou situaci se žáky, rodiči a ostatními pedagogy,
- škola musí mít připravený krizový plán, ve kterém bude specifikováno, jak se v situaci naplnění tohoto rizika zachová, jakou roli a možnosti řešení krizové situace má sám pedagog, jakou roli vedení školy, školní poradenské pracoviště apod.
- v případě bezprostředního ohrožení pedagoga žákem/žáky se pedagog řídí krizovým plánem školy,
- pokud je krizový plán nedostatečný, zajistí si pedagog pro sebe bezpečí (odejde ze třídy, přivolá si pomoc apod.) a požádá o spolupráci jiného kolegu nebo vedení školy pro zajištění dohledu ve třídě, případně izolaci agresora a zajištění bezpečí pro ostatní žáky ve třídě vyžaduje-li to situace,
- je zapotřebí, aby pedagog sám, kolegové i vedení školy porozuměli tomu, že pedagog byl vystaven traumatickému zážitku a zážitek může být bolestným i pro svědky (kolegy nebo žáky ve třídě) - je zapotřebí dovolit si čas na zpracování šoku, neobviňovat se, vyhledat pro sebe sociální podporu od kolegů, přátel, rodiny, monitorovat u sebe znaky stresu, které se mohou objevit i později (např. problémy se spánkem, pozorností, úzkosti, zvýšená citlivost, nechůť k jídlu nebo naopak) a případně vyhledat pro sebe odbornou pomoc,
- šikana pedagoga bývá často spojena s šikanou mezi žáky - škola zajistí posouzení sociálních vztahů ve třídě a na základě výsledků nastaví odpovídající řešení,

- pro třídu, ve které se šikana odehrávala, zajistí škola intervenční program k řešení šikany za účelem znovunastolení bezpečí ve třídě (jedná se o program selektivní nebo indikované primární prevence, nikoli všeobecné prevence),
- je potřeba, aby po takové situaci škola revidovala mechanismy a postupy (krizový plán), aby bylo zřejmé, jak zacházet s případnými podobnými situacemi v budoucnu,
- v případě, že je pedagog nespokojený s řešením situace ze strany vedení školy, může se obrátit na příslušný inspektorát práce.

Základní postup v řešení šikany pedagoga

5.7 Právní odpovědnost školy

1. Škola má odpovědnost za žáky. V souladu s ustanovením § 29 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, jsou školy a školská zařízení povinny zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování. Z tohoto důvodu pedagog musí šikanování mezi žáky neprodleně řešit a každé jeho oběti poskytnout okamžitou pomoc.

2. Podle vyhlášky č. 263/2007 Sb., kterou se stanoví pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení zřízených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí, odpovídá i za škodu způsobenou žákům v době vykonávání přechodného dohledu, tj. při vyučování a v přímé souvislosti s ním.
3. Ředitel školy nese odpovědnost za zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví pro své zaměstnance dle § 101 a § 102 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.
4. Škola má ohlašovací povinnost při výskytu šikany v následujících případech:
 - Dojde-li k šikaně v průběhu vyučování, s ním souvisejících činností anebo poskytování školských služeb, má škola povinnost tuto skutečnost oznámit zákonnému zástupci jak žáka, který byl útočníkem, tak žáka, který byl obětí. Tato povinnost vyplývá ze školského zákona (§ 21 odst. 2 školského zákona).
 - Škola ohlašuje orgánu sociálně-právní ochrany dětí takové skutečnosti, které nasvědčují tomu, že dítě je v ohrožení buď proto, že ho ohrožuje někdo jiný, nebo proto, že se ohrožuje svým chováním samo. Situace ohrožení dítěte přitom musí trvat po takovou dobu nebo nabývat takové intenzity, že nepříznivě ovlivňuje vývoj dítěte anebo je nebo může být příčinou nepříznivého vývoje dítěte (viz § 6, 7 a 10 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů). V případě šikany se jedná o všechny případy, které škola oznámila policejnímu orgánu nebo státnímu zástupci a dále případy, které sice výše uvedeným nebyly oznámeny, avšak které jsou svou povahou velmi závažné a nasvědčují tomu, že dítě se nachází v nepříznivé sociální situaci, jelikož jeho přirozené prostředí nedokáže dostatečným způsobem naplňovat své funkce při zajišťování přiměřené ochrany příznivého vývoje dítěte.
 - OSPOD vstupuje do řešení těch případů agresivního chování dítěte ve škole, v nichž jsou tyto projevy pouze sekundárním důsledkem nepříznivé sociální situace dítěte a jeho 11 rodiny a v nichž je třeba dítěti a jeho rodině zprostředkovat a zajistit odpovídající pomoc a podporu prostřednictvím nástrojů sociální práce.
 - Dojde-li v souvislosti se šikanou k jednání, které by mohlo naplňovat znaky přestupku nebo trestného činu, obrací se škola na Policii ČR. Trestní oznámení je možné podat také na státní zastupitelství. Tuto skutečnost oznámí ředitel školy nebo jiná pověřená

osoba jakoukoliv formou (písemně, telefonicky, osobně) na Policii ČR, v ideálním případě přímo specialistovi na problematiku mládeže Služby kriminální policie a vyšetřování, jinak na nejbližším obvodním oddělení Policie ČR. V takovém případě vystupuje tato osoba jako oznamovatel a má právo na vyzoomění do jednoho měsíce od podání oznámení. Oznámení může podat také zákonný zástupce dítěte.

5.8 Trestně-právní hledisko šikany

1. V zákoně č. 40/2009 Sb, trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů ani v jiném zákoně není šikana sama o sobě definována jako trestný čin nebo přestupek, přesto může svým charakterem naplňovat znaky některého z přestupků či trestných činů.
2. Protiprávní jednání s prvky šikany může být kvalifikováno jako přestupek dle zákona číslo 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. Nejčastěji se bude jednat o přestupky proti občanskému soužití dle ustanovení § 49 odst. 1 zákona o přestupcích (např. ublížení na cti, vyhrožování újmou na zdraví atd.). Za přestupek je odpovědná osoba starší 15 let.
3. Závažnější forma šikany může vykazovat znaky skutkové podstaty například těchto trestných činů: proti zdraví: § 145 Těžké ublížení na zdraví; § 146 Ublížení na zdraví; proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství: § 171 Omezování osobní svobody; § 173 Loupež; § 175 Vydírání; § 177 Útisk; dále pak trestných činů proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti: § 185 Z násilnění; § 186 Sexuální nátlak; § 187 Pohlavní zneužití; § 191 Šíření pornografie; § 192 Výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií; trestných činů proti majetku: § 205 Krádež; § 228 Poškození cizí věci; konečně se může jednat i o trestné činy narušující soužití lidí: § 353 Nebezpečné vyhrožování; § 354 Nebezpečné pronásledování.
4. Je-li šikana motivována důvody, jako jsou zdravotní postižení, etnicita, náboženství a podobně, a splňuje-li znaky podle příslušných níže uvedených ustanovení trestního zákoníku, lze v určitých případech uvažovat také o trestném činu hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob, případně i podněcování nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod (§ 355, resp. 356 trestního zákoníku). Takovýto motiv může rovněž u některých výše uvedených trestných činů podmiňovat užití přísnější klasifikace, tedy možnost udělení vyššího trestu.

5. Kyberšikana obdobně jako školní šikana sice není sama o sobě trestným činem ani přestupkem, ale její projevy mohou naplňovat skutkovou podstatu např. těchto trestných činů: nebezpečné pronásledování (tzv. stalking, § 354 trestního zákoníku) – např. dlouhodobě opakované pokusy kontaktovat všemi dostupnými prostředky oběť, která proto pocítuje důvodné obavy o život nebo zdraví své či svých blízkých; účast na sebevraždě (§ 144 trestního zákoníku) – např. zaslání SMS oběti s úmyslem přimět ji k sebevraždě, kterou skutečně spáchá či se o ni pokusí; porušení tajemství dopravovaných zpráv (§ 182 trestního zákoníku) – např. porušení tajemství listin a jiných dokumentů uchovávaných v soukromí (§ 183 trestního zákoníku), např. zveřejnění fotografií z telefonu oběti; pomluva (§ 184 trestního zákoníku) – např. vytvoření webových stránek, které nepravdivě zesměšňují oběť; šíření pornografie dle § 191 trestního zákoníku (viz sexting); výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií (dítětem se rozumí osoba mladší 18 let) dle § 192 trestního zákoníku (viz sexting).
6. Trestní odpovědnost ve smyslu zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů, je trestně odpovědnou osoba starší 15 let, která je dostatečně rozumově a mravně vyspělá. Pro účely zákona o soudnictví ve věcech mládeže se pak takový trestný čin označuje jako provinění. V případě jednání vykazujícího znaky trestného činu, kterého se dopustilo dítě mladší 15 let, se hovoří o činu jinak trestném. I když dítě mladší 15 let není trestně odpovědné, mohou mu být dle tohoto zákona soudem pro mládež uložena opatření potřebná k jeho nápravě. Činu jinak trestného se může dopustit též 12 mladistvý (osoba starší 15 a mladší 18 let, která je trestně odpovědná), který v době spáchání činu nedosáhl takové rozumové a mravní vyspělosti, aby mohl rozpoznat protiprávnost činu nebo ovládnout své jednání.
7. Trestní zákoník zakládá v určitých případech povinnost některým činům zabránit, a jiné zmíněným orgánům ohlásit. Smyslem ustanovení o trestnosti nepřekažení trestnému činu je zabránit spáchání některých závažných činů a tím chránit společnost před jejich důsledky. S účinností od 1. 12. 2016 se rovněž níže popsanych trestných činů bude moci dopustit i sama škola jako právnická osoba, kdyby například úmyslně zatajovala, že u nich uvedeným trestným činům dochází.

- Povinnost překazit páčání nebo spáchání trestného činu (§ 367 trestního zákoníku): kdo se dozví, že jiný připravuje nebo páchá trestné činy v tomto ustanovení vyjmenované, má povinnost spáchání nebo dokončení takového činu překazit. Jestliže to neudělá a nebrání mu v tom okolnosti v tomto ustanovení vyjmenované, sám spáchal trestný čin nepřekazení trestného činu a vystavuje se tím trestnímu postihu. Překazit trestný čin lze i jeho včasným oznámením státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu. V případě šikany by se mohlo jednat například o následující trestné činy: vraždy (§ 140), zabití (§ 141), těžkého ublížení na zdraví (§ 145), zbavení osobní svobody (§ 170), loupeže (§ 173), vydírání (§ 175), znásilnění (§ 185), pohlavního zneužití (§ 187), krádeže (§ 205).
 - Neoznámení trestného činu (§ 368 trestního zákoníku): kdo se dozví, že jiný spáchal trestné činy v tomto ustanovení vyjmenované, je povinen to bez odkladu oznámit státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu. Jestliže to neudělá a nebrání mu v tom okolnosti v tomto ustanovení vyjmenované, sám spáchal trestný čin neoznámení trestného činu a vystavuje se tím trestnímu postihu. V případě šikany by se mohlo jednat například o následující trestné činy: vraždy (§ 140), těžkého ublížení na zdraví (§ 145), zbavení osobní svobody (§ 170).
 - V uvedených případech má každý povinnost vyjmenované jednání buď překazit, anebo o něm informovat státního zástupce nebo policejní orgán. V ostatních případech povinnost ze zákona sice nevznikla, ale to neznamená, že oznamovat nelze (nenásleduje sankce za neoznámení). Zároveň je však třeba mít na paměti, že úmyslně lživé obvinění jiného ze spáchání trestného činu může samo představovat trestný čin křivého obvinění (§ 345). Právnícké osoby vykonávající činnost škol, jako poskytovatelé veřejné služby, by měly u každého protiprávního jednání spáchaného v jejich jurisdikci, které naplňuje znaky trestného činu, tyto skutečnosti oznamovat a to zejména proto, že příjemci jejich služeb jsou žáci, které ve většině případů nemohou svá práva účinně vymáhat a jsou proto odkázáni na pomoc druhých (viz odst. 3, bod 3).
8. Při oznamování a zjišťování informací je zapotřebí mít na paměti presumpci nevin, tedy dokud pravomocným odsuzujícím rozsudkem soudu není vina vyslovena, nelze na toho, proti němuž se vede trestní řízení, hledět jako by byl vinen.

5.9 Podávání podnětů, stížností a oznámení

Způsoby podání podnětu, stížností a oznámení:

1. Oznámení třídnímu učiteli.
2. Anonymní podání podnětu na chování žáka - necítí se někdo ve třídě dobře, nebo mu je ubližováno? Nenech to být! Váš podnět můžete anonymně napsat prostřednictvím internetové stránky [Nenech to být](#).
3. Přímé podání podnětu na chování žáka metodikovi prevence:
Vážený podávající, vzhledem k tomu, že poskytujete škole informace o závažném chování jejího žáka/jejích žáků, prosím Vás o věcné upřesnění Vašeho podnětu prostřednictvím odpovědí na následující otázky níže a jejich zaslání na e-mail hajduk@zskorenskeho.cz. Váš podnět po tomto upřesnění rád prošetřím ve spolupráci s třídním učitelem, a pokud se týká Vašeho dítěte, škola Vás bude informovat o výsledku šetření. Více informací naleznete na [webové stránce metodika prevence](#).
 - Kdy k chování přesně došlo
 - Kde k chování přesně došlo
 - Kdo byl aktérem chování
 - Vůči komu bylo chování uplatňováno
 - Kdo jsou případní svědkové tohoto chování
 - Jestliže bylo chování opakované, pak kdy se opakovalo
 - Další poznatky, které mi chcete sdělit.
4. Podání podnětu ředitelce školy.

5.10 Závěrečná ustanovení

Pedagogové jsou seznámeni se Školním preventivním programem, kterého součástí je Program proti šikanování a Krizové plány, na poradě v září 2023. Rodiče jsou informováni o Školním preventivním programu, kterého součástí je Program proti šikanování na třídních schůzkách v září 2023.

6 Systém vzdělávání pedagogů

Další vzdělávání pedagogických pracovníků probíhá v rámci aktuální nabídky seminářů DVPP. Poznatky ze seminářů jsou dále využívány individuálně ve výuce a ostatních aktivitách, probíhají také společné supervize pedagogů.

Školní metodik prevence spolupracuje s vedením školy, poradenskými pracovníky školy, třídními učiteli, ostatními pedagogy, rodiči a jinými institucemi. Pravidelně se účastní školení metodiků prevence.

Ve školním roce 2023/2024 plánujeme vzdělávací seminář pro pedagogický sbor zaměřený téma Práce v emočně náročných třídních kolektivech a individuální výchovný plán. Proškolení budou všichni učitelé a asistenti pedagoga v rozsahu 10 hodin. Certifikáty a osvědčení ze školení pedagogických pracovníků jsou k nahlédnutí u sekretářky ředitelky školy.

7 Spolupráce s rodiči

Škola nabízí rodičům v oblasti prevence rizikového chování spolupráci ve formě komunikace na třídních schůzkách, i mimo nich, individuální konzultace s učiteli, poradenskými pracovníky školy a vedením školy.

Škola nabízí rodičům podporu [v těchto oblastech](#).

Rodiče jsou seznámeni s preventivním programem školy na třídních schůzkách. Další způsoby spolupráce: nabídka propagačních materiálů, seznámení rodičů s postupem školy v případě problémů s chováním žáků.

8 Krizový plán školy

Krizový plán školy by měl pedagogickým pracovníkům napomoci v situacích, kdy není čas studovat dlouhé postupy a zjišťovat, co je správně. Slouží převážně k okamžitému řešení krizových situací. Škola zpracovala jednoduchý, srozumitelný a návodný krizový plán vybraných dílčích oblastí rizik, které se týkají především rizikového chování žáků na ZŠ Kořenského.

KRIZOVÉ PLÁNY

OBSAH

1a	Nález návykové látky ve škole (drogy, alkohol)
1b	Podezření na užití návykové látky ve škole, příchod do školy pod vlivem návykové látky
1c	Podezření, že žák má u sebe NNL
2a	Nález legální návykové látky na výjezdní školní akci (alkohol)
2b	Zjištění, že žák ve škole/na školní akci kouří
3	Poruchy příjmu potravy
4a	Násilí páchané na dítěti (domácí násilí, CAN, násilí páchané cizí osobou)
4b	Sexuální násilí
5a	Šikana - mapování situace
5b	Krizový plán při řešení šikany
5c	Šikana učitele
6	Kyberšikana
7	Extrémismus, rasismus, xenofobie
8	Vandalismus
9	Krádeže u žáka
10a	Pravé záškoláctví
10b	Skruté záškoláctví
11	Sebepečkozování
12	Sebevražda, úmrtí žáka/pedagoga školy
13	Afekt žáka

PŘÍLOHY:

Struktura preterapeutického rozhovoru
Seznam právních předpisů se zaměřením na PPRCH

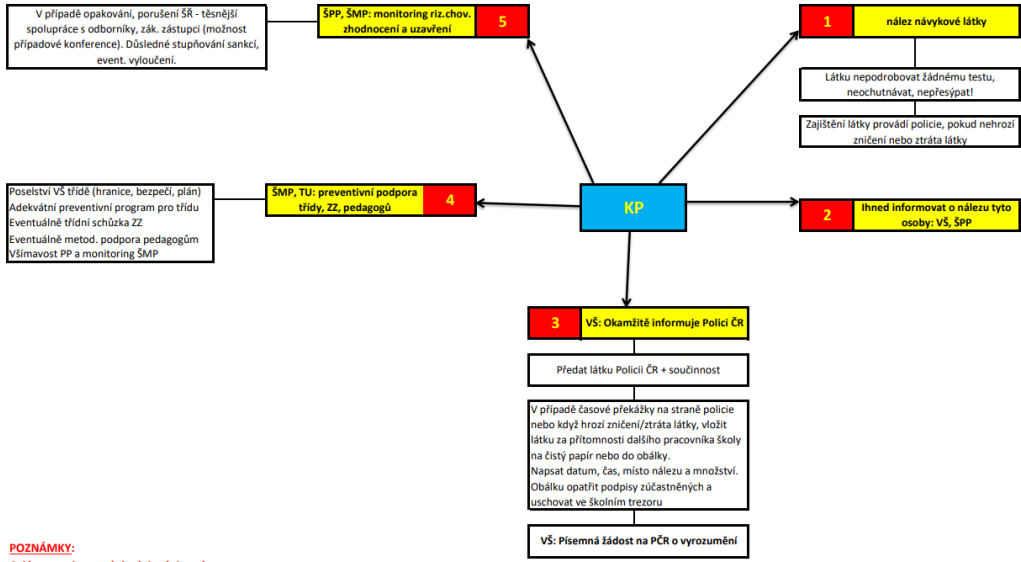
ZDROJE:

Krizové plány ZŠ Sázava, PPP Plzeň
Metodická doporučení MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže

Přehled použitých zkratk

TU	třídní učitel
ŠPP	školní poradenské pracoviště - prev. tým: ŠMP, VP, školní psycholog
VŠ	vedení školy (ředitel školy, zástupce ředitele)
ŘŠ	ředitel školy
ŠMP	školní metodik prevence
VP	výchovný poradce
PP	pedagogický pracovník
PČR	Police ČR
OSPOD	Odbor sociálně-právní ochrany dětí
PPP	Pedagogicko-psychologická poradna
SVP	Středisko výchovné péče
SPC	Speciální pedagogické centrum
ČŠI	Česká školní inspekce
OU	Obecní úřad
ŠŘ	školní řád
TH	třídnická hodina
TA	třídní aktiv
NL	návykové látky
NNL	nelegální návykové látky (konopné látky, opioidy...)
SZ	školní zákon č. 561/2004 Sb.

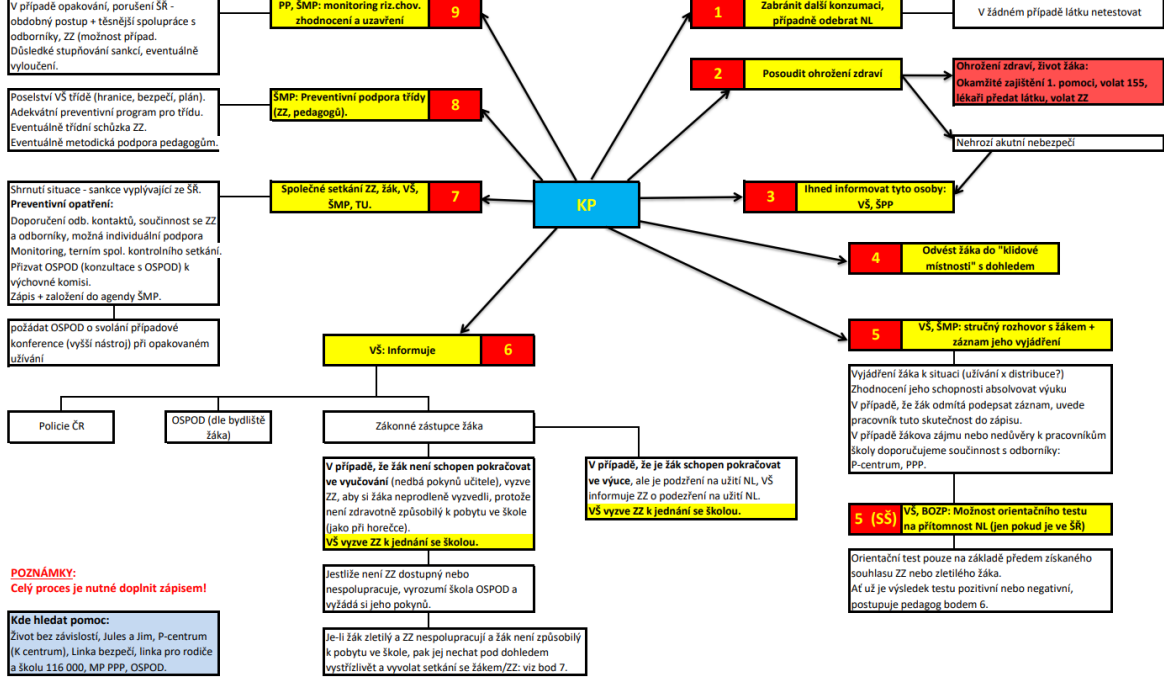
Krizový plán při nálezu návykové látky ve škole

POZNÁMKY:
Celý proces je nutné doplnit zápisem!

Kde hledat pomoc:
Život bez závislosti, Jules a Jim, P-centrum (K centrum), Point 14, Linka bezpečí, linka pro rodiče a školu 116 000, MP PPP.

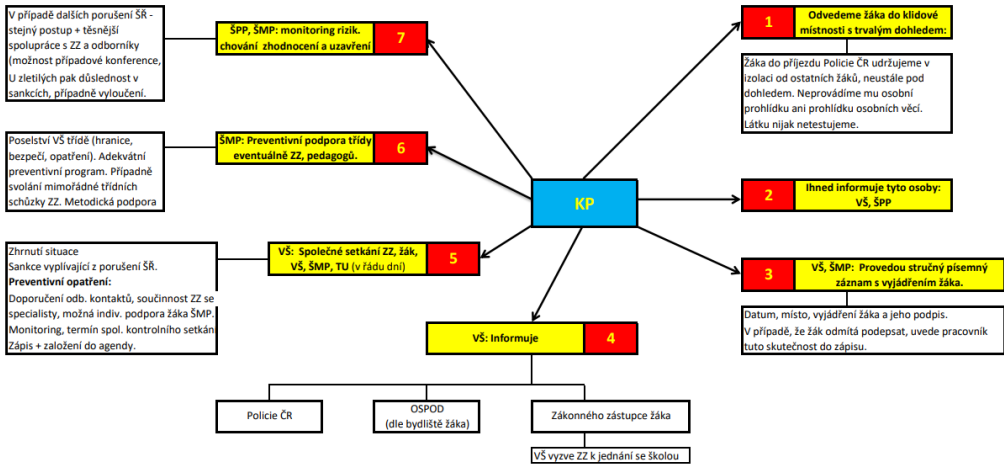
Krizový plán při podezření na užití NL žákem ve škole, nebo při jeho příchodu pod vlivem NL do školy

POZNÁMKY:
Celý proces je nutné doplnit zápisem!

Kde hledat pomoc:
Život bez závislosti, Jules a Jim, P-centrum (K centrum), Linka bezpečí, linka pro rodiče a školu 116 000, MP PPP, OSPOD.

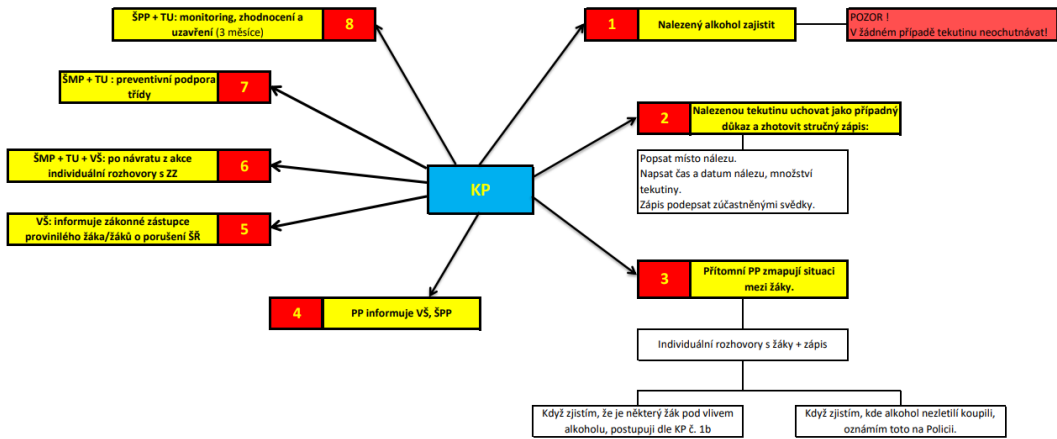
Krizový plán při podezření, že žák má u sebe NNL

POZNÁMKY:
Celý proces je nutné doplnit zápisem!

Kde hledat pomoc:
OSPOD, CPPT: P-centrum, Život bez závislostí, Jules a Jim, Linka bezpečí, linka pro rodiče a školu 116 000.

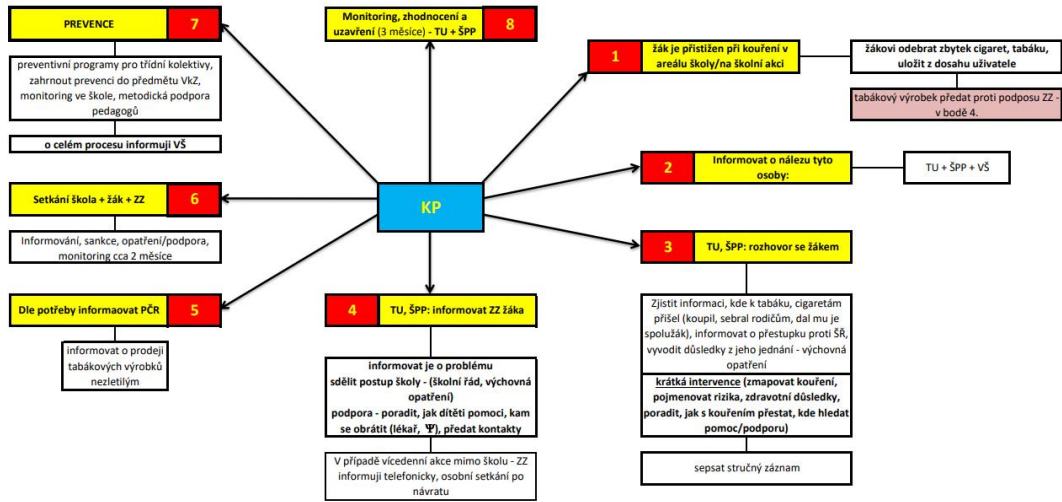
Krizový plán při nálezů legální návykové látky na výjezdni školní akci (alkohol)

POZNÁMKY:
Celý proces je nutné doplnit zápisem!

Kde hledat pomoc:
Život bez závislostí, Jules a Jim, PČR, P-centrum, Linka bezpečí, linka pro rodiče a školu 116 000, MP PPP.

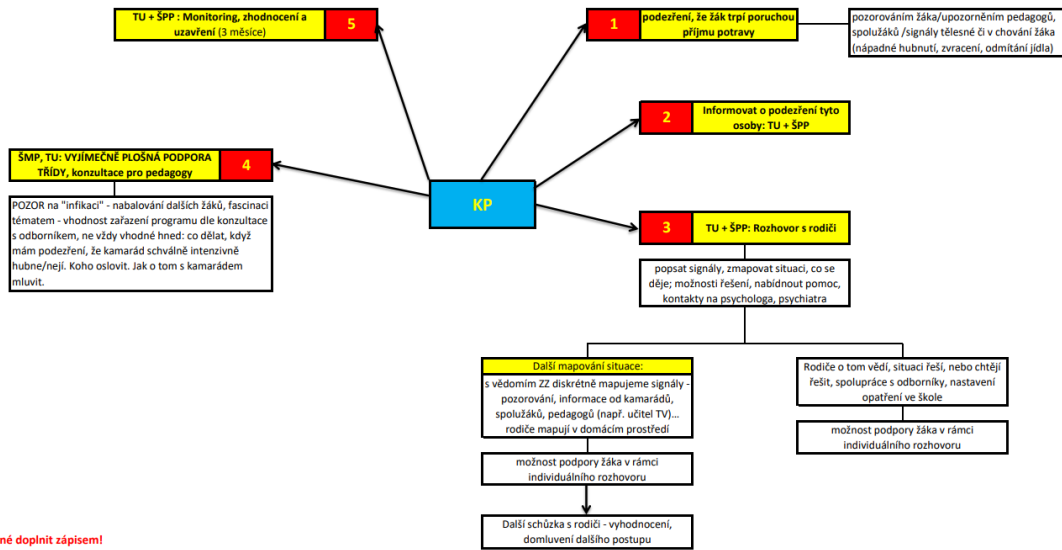
Krizový plán při zjištění, že žák ve škole/na školní akci kouří

POZNÁMKY:
Celý proces je nutné doplnit zápisem!

Kde hledat pomoc:
P-Centrum, www.bezcigaret.cz, Národní linka pro odvykání kouření 800 350 000, ŽbZ, Jules a Jim

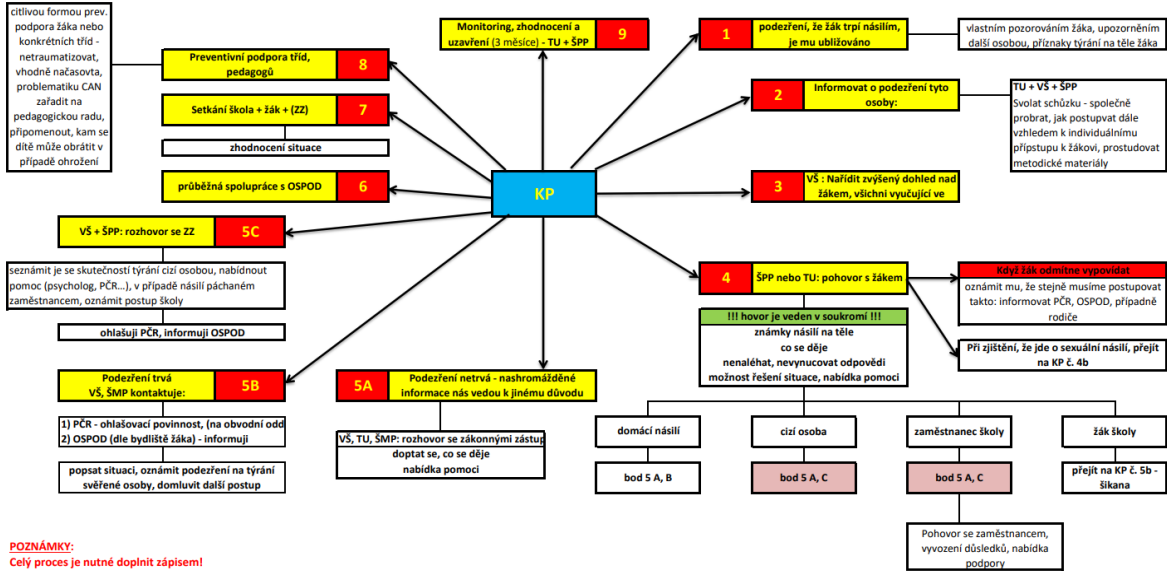
Krizový plán při zjištění poruch příjmu potravy (mentální anorexie, mentální bulimie)

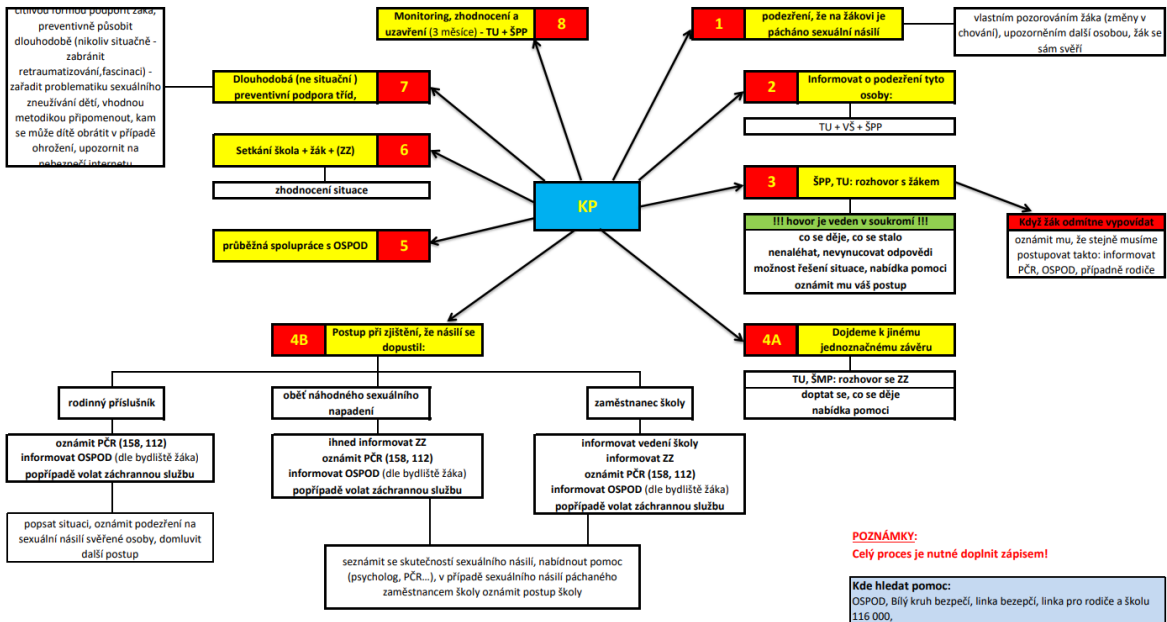
POZNÁMKY:
Celý proces je nutné doplnit zápisem!

Kde hledat pomoc:
Linka Anabeli, dětský psychiatr, PPP

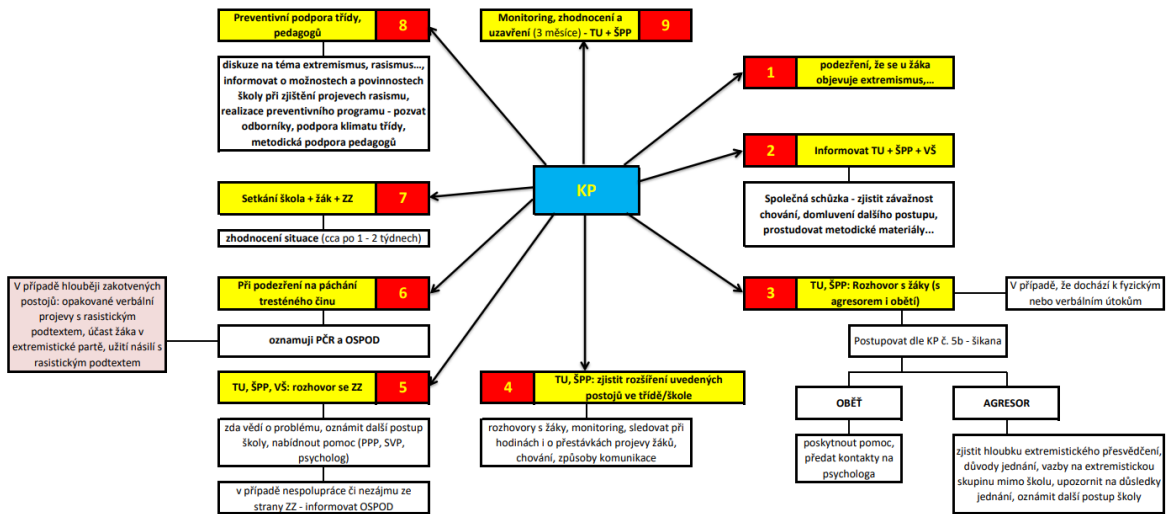
Krizový plán při zjištění násilí páchaného na dítěti (Syndrom týraného dítěte - CAN, domácí násilí, násilí páchané cizí osobou, mimo sexuální násilí)

Krizový plán při zjištění sexuálního násilí (sexuální násilí, syndrom CAN)

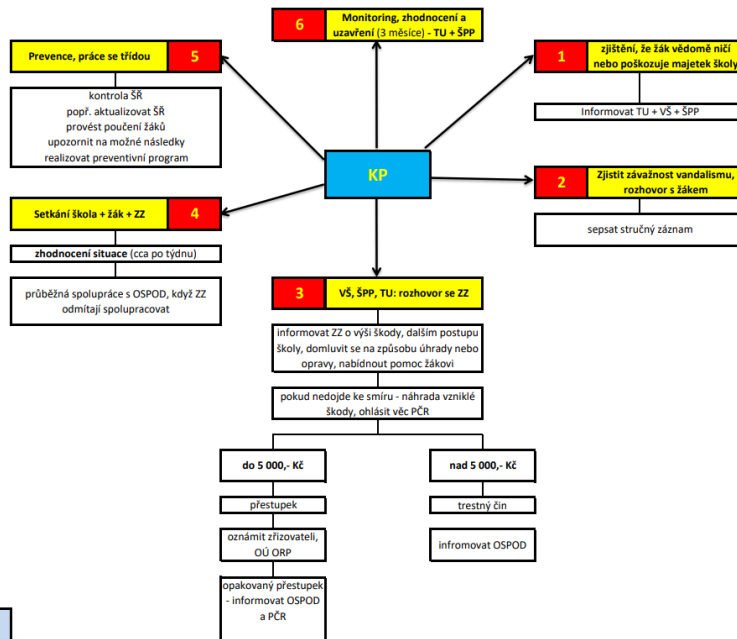
Krizový plán při zjištění rizikového chování: extremismus, rasismus, xenofobie, homofobie...

POZNÁMKY:
Celý proces je nutné doplnit zápisem!

Kde hledat pomoc:
PČR, OSPOD, PPP, SVP, P-Centrum, Člověk v tísni

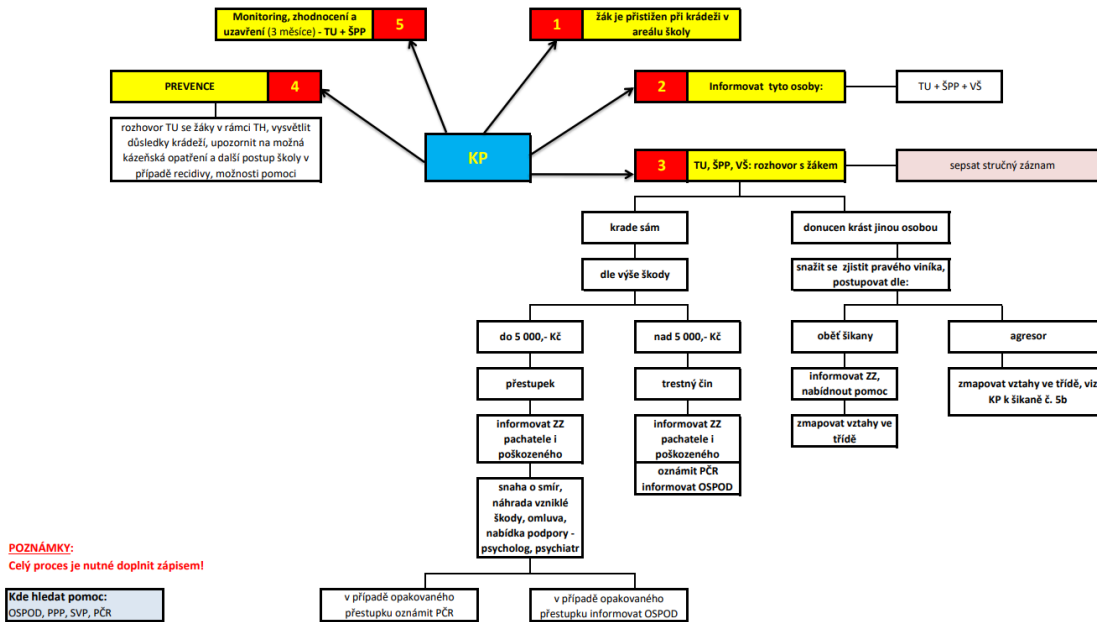
Krizový plán při zjištění vandalismu u žáka

POZNÁMKY:
Celý proces je nutné doplnit zápisem!

Kde hledat pomoc:
OSPOD, PČR, SVP

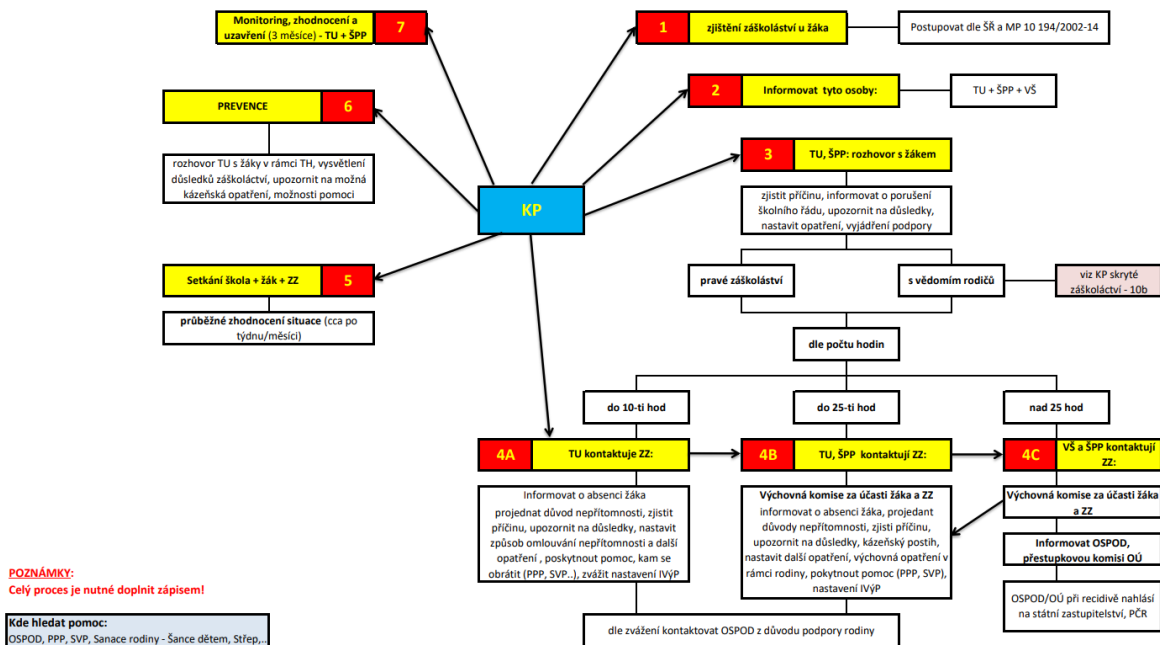
Krizový plán při zjištění krádeže u žáka

POZNÁMKY:
Celý proces je nutné doplnit zápisem!

Kde hledat pomoc:
OSPOD, PPP, SVP, PČR

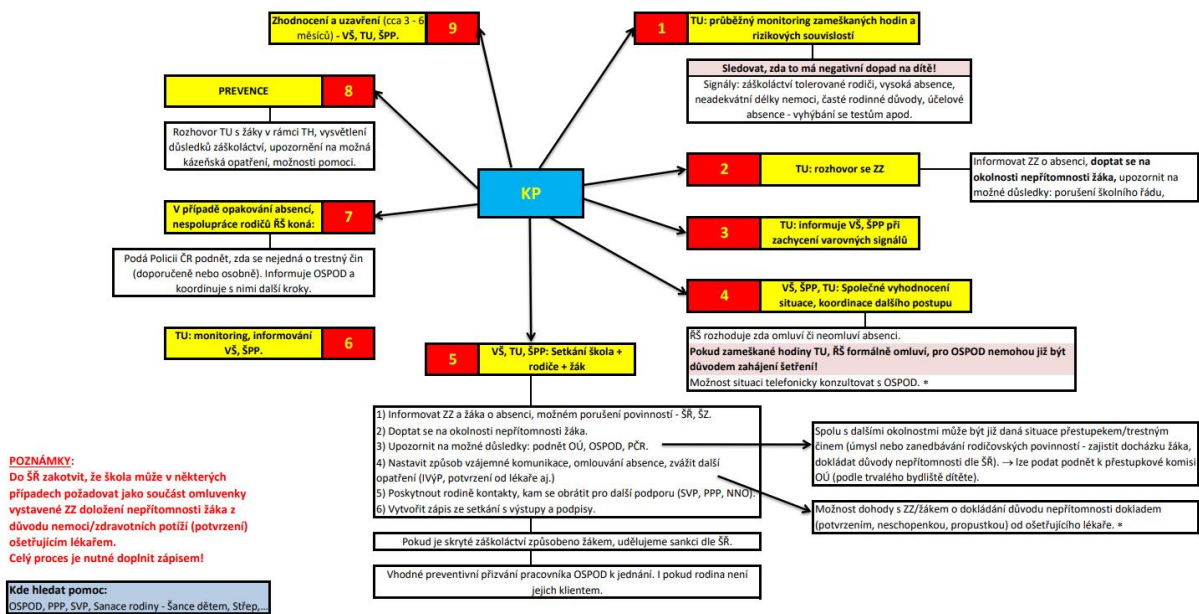
Krizový plán při zjištění pravého záškoláctví

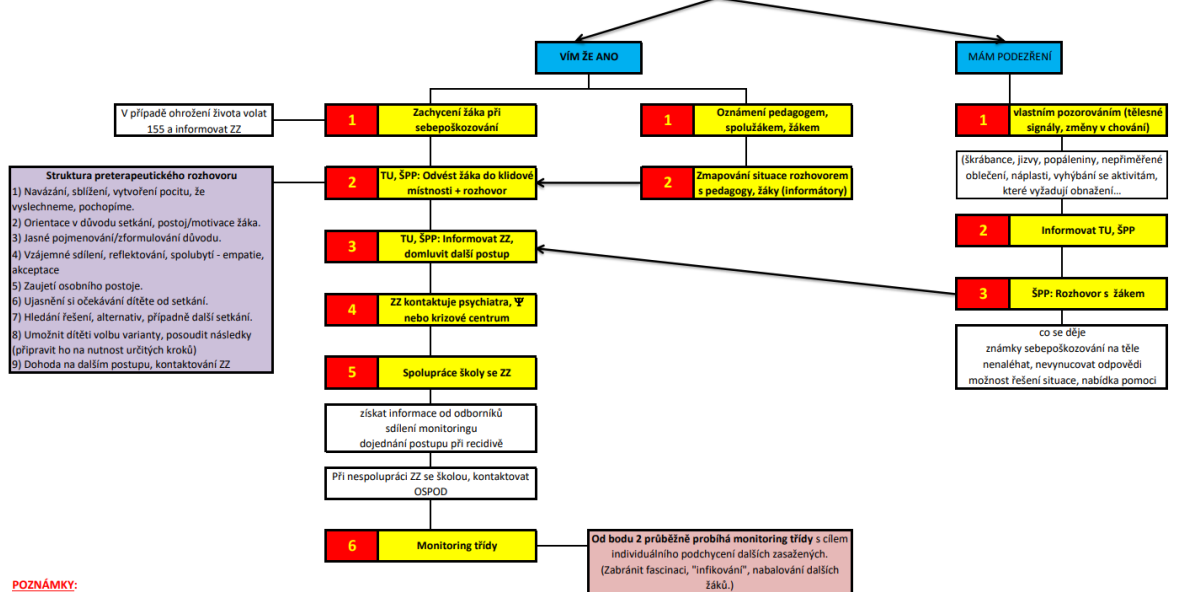
POZNÁMKY:
Celý proces je nutné doplnit zápisem!

Kde hledat pomoc:
OSPOD, PPP, SVP, Sanace rodiny - Šance dětem, Střep.

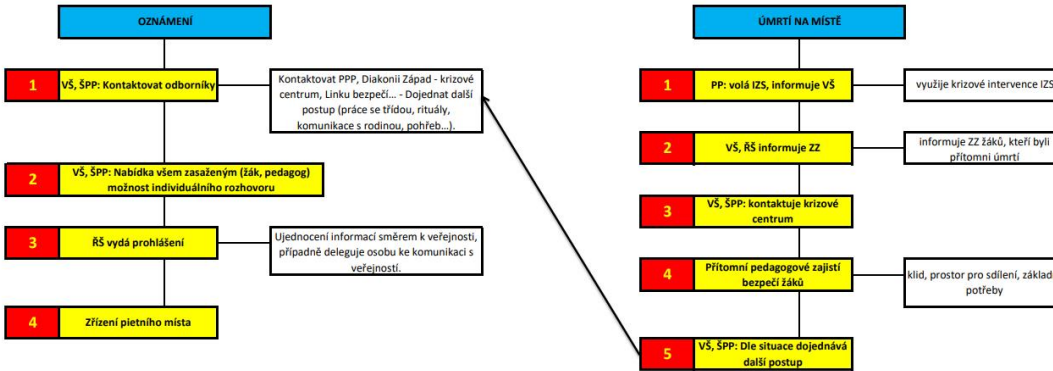
Krizový plán při zjištění skrytého záškoláctví

Krizový plán při zjištění sebepoškození žáka

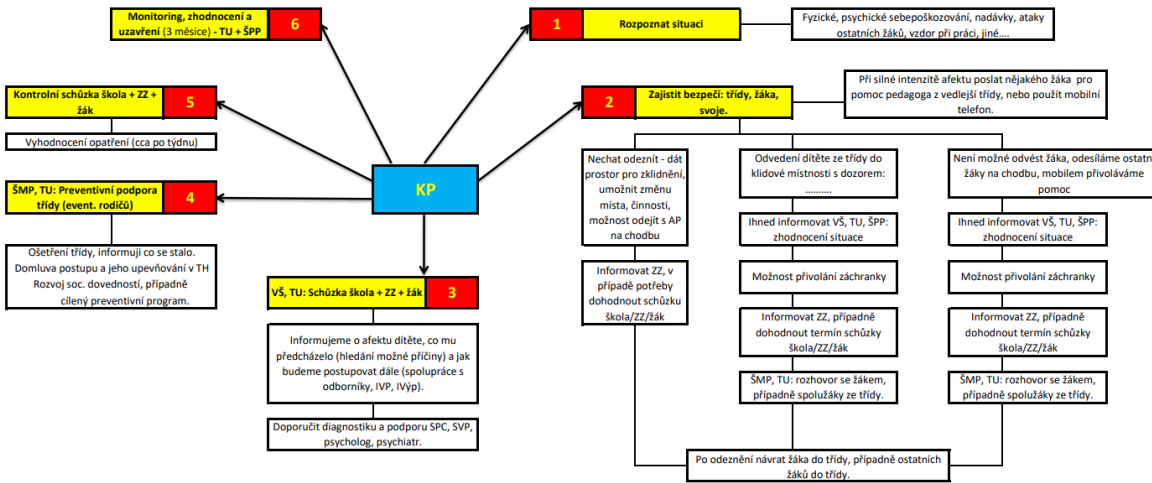

Krizový plán při sebevraždě/ úmrtí žáka, pedagoga školy

Kde hledat pomoc:
 PPP, Krizové centrum, Linka krizové pomoci, Linka bezpečí

Krizový plán při afektu žáka

POZNÁMKY:
 Celý proces je nutné doplnit zápisem!
 Do ŠR upravit možnost použití mobilního telefonu v případě krizové situace.

Kde hledat pomoc:
 PPP, SVP, SPC, psychiatr...

Příloha č. 1 - Struktura preterapeutického rozhovoru

- 1) Navázání, sblížení, vytvoření pocitu, že vyslechneme, pochopíme.
- 2) Orientace v důvodu setkání, postoj/motivace žáka.
- 3) Jasně pojmenování/zformulování důvodu.
- 4) Vzájemné sdílení, reflektování, spolubytí - empatie, akceptace
- 5) Zaujetí osobního postoje.
- 6) Ujasnění si očekávání dítěte od setkání.
- 7) Hledání řešení, alternativ, případně další setkání.
- 8) Umožnit dítěti volbu varianty, posoudit následky (připravit ho na nutnost
- 9) Dohoda na dalším postupu, kontaktování ZZ

VYBRANÉ PRÁVNÍ PŘEDPISY - se zaměřením na PPRCH, platné k 1. 9. 2019

ZÁKONY

Zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona, ve znění zák. č. 264/2006 Sb., zák. č. 428/2012 Sb. a zák. č. 332/2014 Sb.	č. 562/2004 Sb.
Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) , ve znění zák. č. 383/2005 Sb., zák. č. 112/2006 Sb., zák. č. 158/2006 Sb., zák. č. 161/2006 Sb., zák. č. 165/2006 Sb., zák. č. 179/2006 Sb., zák. č. 342/2006 Sb., zák. č. 624/2006 Sb., zák. č. 217/2007 Sb., zák. č. 296/2007 Sb., zák. č. 343/2007 Sb., zák. č. 58/2008 Sb., zák. č. 126/2008 Sb., zák. č. 189/2008 Sb., zák. č. 242/2008 Sb., zák. č. 243/2008 Sb., zák. č. 306/2008 Sb., zák. č. 384/2008 Sb., zák. č. 49/2009 Sb., zák. č. 227/2009 Sb., zák. č. 378/2009 Sb., zák. č. 427/2010 Sb., zák. č. 73/2011 Sb., zák. č. 331/2011 Sb., zák. č. 375/2011 Sb., zák. č. 420/2011 Sb., zák. č. 472/2011 Sb., zák. č. 53/2012 Sb., zák. č. 333/2012 Sb., zák. č. 370/2012 Sb., zák. č. 241/2013 Sb., zák. opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zák. opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zák. č. 64/2014 Sb., zák. č. 250/2014 Sb., zák. č. 82/2015 Sb., zák. č. 178/2016 Sb. a zák. č. 230/2016 Sb.	č. 561/2004 Sb.
Zákon o pedagogických pracovnicích a o změně některých zákonů, ve znění zák. č. 383/2005 Sb., zák. č. 179/2006 Sb., zák. č. 264/2006 Sb., zák. č. 189/2008 Sb., zák. č. 384/2008 Sb., zák. č. 223/2009 Sb., zák. č. 227/2009 Sb., zák. č. 422/2009 Sb., zák. č. 159/2010 Sb., zák. č. 420/2011 Sb., zák. č. 198/2012 Sb., zák. č. 333/2012 Sb., zák. č. 197/2014 Sb., zák. č. 82/2015 Sb., zák. č. 332/2014 Sb. a zák. č. 379/2015 Sb.	č. 563/2004 Sb.
Zákon o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů , ve znění zák. 354/1999 Sb., 117/2000 Sb., 132/2000 Sb., 57/2001 Sb., 117/2000 Sb., 185/2001 Sb., 407/2001 Sb., 320/2002 Sb., 223/2003 Sb., 362/2004 Sb., 362/2004 Sb., 228/2005 Sb., 74/2006 Sb., 124/2008 Sb., 141/2009 Sb., 291/2009 Sb., 41/2009 Sb., 281/2009 Sb., 106/2011 Sb., 341/2011 Sb., 375/2011 Sb., 167/2012 Sb., 18/2012 Sb., 50/2013 Sb., 273/2013 Sb., 50/2013 Sb., 243/2016 Sb., 298/2016 Sb., 135/2016 Sb., 65/2017 Sb., 183/2017 Sb.	č. 167/1998 Sb.
Zákon o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek , ve znění zák. 183/2017 Sb., 81/2018 Sb.	č. 65/2017 Sb.
Trestní zákoník (zejm. § 130, § 274, § 283–287, § 368), ve znění zák. 306/2009 Sb., 181/2011 Sb., 330/2011 Sb., 330/2011 Sb., 357/2011 Sb., 420/2011 Sb., 375/2011 Sb., 193/2012 Sb., 360/2012 Sb., 390/2012 Sb., 399/2012 Sb., 494/2012 Sb., 241/2013 Sb., 259/2013 Sb., 105/2013 Sb., 141/2014 Sb., 86/2015 Sb., 165/2015 Sb., 47/2016 Sb., 150/2016 Sb., 163/2016 Sb., 323/2016 Sb., 321/2016 Sb., 377/2015 Sb., 188/2016 Sb., 455/2016 Sb., 55/2017 Sb., 204/2017 Sb., 58/2017 Sb., 204/2017 Sb., 287/2018 Sb.	č. 40/2009 Sb.
Zákon o Policii České republiky (zejm. § 67), ve znění zák. 41/2009 Sb., 153/2010 Sb., 150/2011 Sb., 273/2008 Sb., 341/2011 Sb., 459/2011 Sb., 375/2011 Sb., 105/2013 Sb., 273/2013 Sb., 303/2013 Sb., 64/2014 Sb., 318/2015 Sb., 51/2016 Sb., 188/2016 Sb., 65/2017 Sb., 183/2017 Sb., 205/2017 Sb., 222/2017 Sb., 304/2017 Sb., 111/2019 Sb.	č. 273/2008 Sb.
Zákon o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů (zejm. § 7–14), ve znění zák. 254/2001 Sb., 274/2001 Sb., 86/2002 Sb., 13/2002 Sb., 120/2002 Sb., 76/2002 Sb., 320/2002 Sb., 274/2003 Sb., 274/2003 Sb., 274/2003 Sb., 356/2003 Sb., 167/2004 Sb., 326/2004 Sb., 274/2003 Sb., 562/2004 Sb., 125/2005 Sb., 253/2005 Sb., 392/2005 Sb., 392/2005 Sb., 392/2005 Sb., 392/2005 Sb., 444/2005 Sb., 74/2006 Sb., 392/2005 Sb., 186/2006 Sb., 59/2006 Sb., 222/2006 Sb., 342/2006 Sb., 381/2005 Sb., 392/2005 Sb., 186/2006 Sb., 264/2006 Sb., 110/2007 Sb., 378/2007 Sb., 296/2007 Sb., 124/2008 Sb., 130/2008 Sb., 189/2006 Sb., 274/2008 Sb., 301/2009 Sb., 227/2009 Sb., 281/2009 Sb., 151/2011 Sb., 466/2011 Sb., 298/2011 Sb., 375/2011 Sb., 115/2012 Sb., 333/2012 Sb., 223/2013 Sb., 223/2013 Sb., 223/2013 Sb., 64/2014 Sb., 250/2014 Sb., 252/2014 Sb., 82/2015 Sb., 267/2015 Sb., 267/2015 Sb., 243/2016 Sb., 298/2016 Sb., 250/2016 Sb., 183/2017 Sb., 193/2017 Sb., 202/2017 Sb., 225/2017 Sb.	č. 258/2000 Sb.
Zákon o sociálních službách, ve znění zák. 29/2007 Sb., 213/2007 Sb., 261/2007 Sb., 261/2007 Sb., 124/2008 Sb., 129/2008 Sb., 274/2008 Sb., 261/2007 Sb., 479/2008 Sb., 108/2009 Sb., 206/2009 Sb., 206/2009 Sb., 223/2009 Sb., 362/2009 Sb., 227/2009 Sb., 206/2009 Sb., 347/2010 Sb., 427/2010 Sb., 73/2011 Sb., 206/2009 Sb., 347/2010 Sb., 364/2011 Sb., 366/2011 Sb., 420/2011 Sb., 375/2011 Sb., 384/2012 Sb., 331/2012 Sb., 384/2012 Sb., 401/2012 Sb., 45/2013 Sb., 313/2013 Sb., 306/2013 Sb., 366/2011 Sb., 261/2007 Sb., 303/2013 Sb., 313/2013 Sb., 101/2014 Sb., 254/2014 Sb., 189/2016 Sb., 254/2014 Sb., 56/2017 Sb., 183/2017 Sb., 222/2017 Sb., 200/2017 Sb., 335/2018 Sb., 47/2019 Sb., 47/2019 Sb.	č. 108/2006 Sb.
Zákon o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění nálezů Ústavního soudu č. 476/2004 Sb., zák. č. 562/2004 Sb., zák. č. 563/2004 Sb., zák. č. 383/2005 Sb., zák. č. 112/2006 Sb., zák. č. 189/2008 Sb., zák. č. 274/2008 Sb., zák. č. 7/2009 Sb., zák. č. 41/2009 Sb., zák. č. 281/2009 Sb., zák. č. 352/2011 Sb., zák. č. 375/2011 Sb., zák. č. 333/2012 Sb., zák. č. 401/2012 Sb., zák. č. 89/2012 Sb. a zák. č. 303/2012 Sb.	č. 109/2002 Sb.
Občanský zákoník, ve znění zák. 460/2016 Sb., 303/2017 Sb., 111/2018 Sb., 171/2018 Sb.	č. 89/2012 Sb.

Zákon o sociálně-právní ochraně dětí , ve znění zák. 257/2000 Sb., 272/2001 Sb., 320/2002 Sb., 518/2002 Sb., 222/2003 Sb., 315/2004 Sb., 52/2004 Sb., 436/2004 Sb., 57/2005 Sb., 501/2004 Sb., 381/2005 Sb., 134/2006 Sb., 165/2006 Sb., 112/2006 Sb., 176/2007 Sb., 124/2008 Sb., 259/2008 Sb., 295/2008 Sb., 305/2008 Sb., 41/2009 Sb., 73/2011 Sb., 227/2009 Sb., 420/2011 Sb., 375/2011 Sb., 399/2012 Sb., 401/2012 Sb., 505/2012 Sb., 103/2013 Sb., 306/2013 Sb., 303/2013 Sb., 64/2014 Sb., 250/2014 Sb., 205/2015 Sb., 314/2015 Sb., 298/2016 Sb., 183/2017 Sb., 200/2017 Sb., 222/2017 Sb., 202/2017 Sb.	č. 359/1999 Sb.
Zákon ze dne 25. června 2003 o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže) , ve znění zák. 383/2005 Sb., 253/2006 Sb., 345/2007 Sb., 129/2008 Sb., 41/2009 Sb., 181/2011 Sb., 301/2011 Sb., 357/2011 Sb., 459/2011 Sb., 375/2011 Sb., 193/2012 Sb., 390/2012 Sb., 45/2013 Sb., 77/2015 Sb., 86/2015 Sb., 150/2016 Sb., 55/2017 Sb., 57/2017 Sb., 250/2016 Sb., 203/2019 Sb.	č. 218/2003 Sb.
Zákon o Probační a mediační službě a o změně zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 65/1965 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí (zákon o Probační a mediační službě), ve znění zák. 342/2006 Sb., 112/2006 Sb., 264/2006 Sb., 218/2009 Sb., 227/2009 Sb., 181/2011 Sb., 357/2011 Sb., 375/2011 Sb., 303/2013 Sb., 204/2015 Sb., 111/2019 Sb.	č. 257/2000 Sb.

VYHLÁŠKY A NAŘÍZENÍ VLÁDY

Vyhláška o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění vyhl. č. 270/2017 Sb., 270/2017 Sb., 416/2017 Sb., 270/2017 Sb., 244/2018 Sb., 196/2019 Sb.	č. 27/2016 Sb.
Vyhláška o vedení dokumentace škol a školských zařízení a školní matriky a o předávání údajů z dokumentace škol a školských zařízení a ze školní matriky (vyhláška o dokumentaci škol a školských zařízení), ve znění vyhl. č. 389/2006 Sb., vyhl. č. 226/2007 Sb., vyhl. č. 208/2009 Sb., vyhl. č. 29/2012 Sb., vyhl. č. 131/2013 Sb. a vyhl. č. 202/2016 Sb., 162/2018 Sb.	č. 364/2005 Sb.
Vyhláška o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních, ve znění vyhl. č. 436/2010 Sb. a vyhl. č. 197/2016 Sb.	č. 108/2005 Sb.
Vyhláška o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních , ve znění vyhlášky č. 116/2011 Sb., vyhl. č. 103/2014 Sb. a vyhl. č. 197/2016 Sb.	č. 72/2005 Sb.
Vyhláška o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů, ve znění vyhl. č. 57/2010 Sb.	č. 64/2005 Sb.
Vyhláška o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění vyhl. č. 454/2006 Sb., vyhl. č. 256/2012 Sb., vyhl. č. 197/2016 Sb. a vyhl. č. 280/2016 Sb., 243/2017 Sb., 140/2018 Sb., 196/2019 Sb.	č. 48/2005 Sb.
Vyhláška o podrobnějších podmínkách organizace České školní inspekce a výkonu inspekční činnosti	č. 17/2005 Sb.
Vyhláška o předškolním vzdělávání, ve znění vyhl. č. 43/2006 Sb., vyhl. č. 214/2012 Sb., vyhl. č. 197/2016 Sb. a vyhl. č. 280/2016 Sb., 151/2018 Sb., 196/2019 Sb., 280/2016 Sb.	č. 14/2005 Sb.
Vyhláška o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatořích, ve znění vyhl. č. 374/2006 Sb., vyhl. č. 400/2009 Sb. a vyhl. č. 197/2016 Sb., 145/2018 Sb.	č. 13/2005 Sb.
Vyhláška o vyšším odborném vzdělávání, ve znění vyhl. č. 470/2006 Sb. a vyhl. č. 279/2016 Sb.	č. 10/2005 Sb.
Nařízení vlády o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické a přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků , ve znění nař. vlády č. 273/2009 Sb., č. 239/2015 Sb., 195/2019 Sb.	č. 75/2005 Sb.
Vyhláška o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, ve znění vyhl. č. 412/2006 Sb., vyhl. č. 329/2013 Sb. a vyhl. č. 272/2014 Sb.	č. 317/2005 Sb.
Vyhláška o podrobnostech stanovených k provedení zákona o uznávání výsledků dalšího vzdělávání, ve znění vyhl. č. 110/2012 Sb.	č. 208/2007 Sb.
Vyhláška, kterou se upravují podrobnosti výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy ve školských zařízeních, ve znění vyhl. č. 244/2011 Sb., vyhl. č. 124/2014 Sb. a vyhl. č. 198/2015 Sb.	č. 438/2006 Sb.
Vyhláška, kterou se upravují podrobnosti o organizaci výchovné vzdělávací péče ve střediscích výchovné péče	č. 458/2005 Sb.

METODICKÉ POKYNY A DOPORUČENÍ, STRATEGIE, AKČNÍ PLÁNY

Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2027	závislostní chování je uvedeno jako jedna z forem rizikového chování; vymezuje role všech kompetentních a
Akční plán realizace Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2021	věcně příslušných orgánů státní správy i samosprávy a dalších subjektů, které se na realizaci primární

Zdraví 2020 – Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí, včetně jejich akčních plánů	účelem dokumentu je stabilizace systému prevence nemocí a ochrany a podpory zdraví a nastartování účinných a dlouhodobě udržitelných mechanismů ke zlepšení zdravotního stavu populace
Strategie reformy psychiatrické péče	cílem strategie je reforma péče v oblasti duševního zdraví, zejména její deinstitucionalizace, destigmatizace a podpora multidisciplinárního přístupu v péči o duševně nemocné
Národní strategie rozvoje sociálních služeb na období 2016–2025	plánuje rozvoj sociálních služeb včetně legislativního ukotvení; věnuje se i zdravotně sociálnímu pomezí služeb
Strategie sociálního začleňování 2014–2020	závislostní chování je vnímáno jako jedna z příčin sociálního vyloučení, obecně je přítomno více faktorů pro příčiny sociálního vyloučení, cílem je snížení rizik, ekonomických, zdravotních a sociálních dopadů spojených se zneužíváním drog
Koncepce sociálního bydlení České republiky 2015–2025	ohrožení drogovou závislostí je identifikováno jako jedno z rizik spojených s bezdomovectvím
Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020	problematika drogové kriminality je řešena okrajově s odkazem na národní strategii v oblasti závislosti
Akční plán prevence kriminality na léta 2016 až 2020	problematika drogové kriminality je řešena zejména s důrazem na boj proti kriminalitě v sociálně vyloučených lokalitách
Koncepce vězeňství do roku 2025	v politice v oblasti závislosti je souhrnným cílem zavedení systému pomoci uživatelům návykových látek, prevence šíření toxikomanie, účinné ochrany vězeňského prostředí před průnikem nelegálních látek

Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016)

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28)

Zásady přístupu k dětem, žákům, studentům s PAS v rámci vzdělávacího procesu

Pomůcka k nově zakotveným právním a povinnostem pedagogických pracovníků a vyloučení žáka nebo studenta k 1. 9. 2017

k dispozici na <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporučení-a-pokyny>

Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (č.j.: 37 014/2005-25)

9 Poradenství

Školní poradenské pracoviště je název pro tým pedagogických pracovníků školy, kteří poskytují poradenské služby a informační i metodickou pomoc učitelům, žákům a jejich rodičům.

Širší podpůrná síť institucí, odborníků, informací nebo služeb, které školnímu metodikovi prevence pomáhají připravit, stabilizovat a rozvíjet Preventivní program školy. V zásadě se tak můžeme opřít především o následující vnější zdroje, které jsme zmapovali, popsali a zpracovali tak, aby byly k dispozici nejen metodikovi prevence, ale samozřejmě také všem dalším participujícím pedagogům, žákům a jejich rodičům:

Metodik prevence při Pedagogicko-psychologické poradně Prahy 5	Mgr. Magdalena Tejkalová, Bc. Ondřej Mýtina
Krajský školský koordinátor prevence	Mgr. Lenka Šmídová
Oddělení sociálně právní ochrany dětí, MČ Praha 5	Mgr. Jana Kudrnová
Programy všeobecné primární prevence, programy selektivní primární prevence, růstové skupiny – Život bez závislostí	Mgr. Tomáš Holub
Práce se třídou a vzdělávání pedagogů – Jules a Jim	Mgr. Julie Mastná

+ další instituce uvedeny v Krizovém plánu – **Kde hledat pomoc**

Seznam poraden a krizových center

Středisko DROP-IN

Komplexní prevence a péče o uživatele nelegálních drog a jejich rodinné příslušníky
Karolíny Světlé 18
110 00 Praha 1
tel: 222 221 124
e-mail: stredisko@dropin.cz
Nonstop Linka pomoci: 222 221 431

Konzultační telefonní linky:
PhDr. Ivan Douša - 602 317 173
MUDr. Jiří Presl - 602 317 174

Krizová linka pro zdravotně postižené děti a mládež a jejich rodiče

krizová linka: 800 246 642
PROSAZ - Společnost pro sociální rehabilitaci občanů se zdravotní postižením
Kodymova 2526, Praha 5
www.prosaz.cz

Bílý kruh bezpečí

Občanské sdružení pro pomoc obětem trestné činnosti
tel.: 257 317 110
e-mail: centrala.praha@bkb.cz

Domácí násilí DONA

Telefonická pomoc osobám ohroženým domácím násilím
tel.: 2 51 51 13 13 - nepřetržitý provoz
e-mail: dona.linka@bkb.cz

Linka bezpečí

pro děti - tel.: 116 111
rodičovská linka - tel.: 840 111 234
linka vzkaz domů - tel: 800 111 113
e-mail: pomoc@linkabezpeci.cz
www.linkabezpeci.cz

Centrum krizové intervence

Ústavní 91, 181 02 Praha 8
Tel. linka krizové intervence: 284 016 666

Dětské krizové centrum

V Zápolí 1250/21, 141 00 Praha 4 – Michle
NON-STOP telefon Linky důvěry: 241 484 149
e-mail internetové Linky důvěry: problem@ditokrize.cz

PORADNA pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy

Chelčického 39, 130 00 Praha 3
tel.: 222 582 942 linka 41 nebo 40
mobil: 774 927 553, 776 504 391
e-mail: miluse.konecna@csspraha.cz ; iva.duskova@csspraha.cz

Šromova 861, 198 00 Praha 9
tel.: 281 912 144
mobil: 604 724 628, 604 252 887, 731 063 278, 731 063 413
sociálně právní poradenství – tel.: 731 056 164, 731 056 735

Krizové centrum RIAPS

Regionální Institut Ambulantních Psychosociálních Služeb
Chelčického 39, 130 00 Praha 3 – Žižkov
tel.: 8.00 - 16.00 hod.: 222 586 768
tel.: 16.00 - 8.00 hod. + víkendy: 222 582 151
NON STOP LINKA DŮVĚRY (24h každý den)- 222 580 697
e-mail: riaps@csspraha.cz

10 Prezentace systému primární prevence, časový harmonogram akcí, garant, realizátor

Preventivní aktivity pro žáky školy			
Preventivní aktivity, reagující na individuální situaci ve třídě	Počet aktivit	Počet žáků	Počet hodin přímé práce
Preventivní programy	33	340	70

Volnočasové aktivity pro žáky školy		
Volnočasové aktivity při škole	Počet aktivit	Počet žáků
Školní družina	3	125
Školní kroužky	22	151
Přespání ve škole pro žáky 1. a 2. stupně ZŠ	6-8	cca 150
Prázdninové akce školy (Letní škola pro cizince)	1	cca 6

Preventivní programy pro žáky I. stupně ZŠ Kořenského

Třída	Preventivní program	Počet VH	Externí realizátor
1.P	Spolupracující třída	2	Život bez závislostí
1.A	Chovám se bezpečně	2	Život bez závislostí
	Je nám spolu dobře	2	Život bez závislostí
1.B	Chovám se bezpečně	2	Život bez závislostí
	Je nám spolu dobře	2	Život bez závislostí
2.A	Spolupracující třída	2	Život bez závislostí
	Třída a třídní jeden tým	2	Život bez závislostí
2.B	Nejsme jen spolužáci, ale i kamarádi	2	Život bez závislostí
	Prožitkové zmapování rolí	2	Život bez závislostí

3.A	Mluvím i beze slov	2	Život bez závislostí
	Spolupracující třída	2	Život bez závislostí
4.A	Stop posměchu	2	Život bez závislostí
	Spolupracující třída	2	Život bez závislostí
4.B	Stop posměchu	2	Život bez závislostí
	Spolupracující třída	2	Život bez závislostí
5.A	Jak se nestát závislým na PC	2	Život bez závislostí
	Nemusíte na nás křičet	2	Život bez závislostí

Preventivní programy pro žáky II. stupně ZŠ Kořenského

Třída	Preventivní program	Počet VH	Externí realizátor
6.A	Jsem, jaký jsem	2	Život bez závislostí
	Nemusíte na nás křičet	2	Život bez závislostí
7.A	Nenechám se vyprovokovat	2	Život bez závislostí
	Spolupracující třída	2	Život bez závislostí
8.B	Co smím, nesmím a musím	2	Život bez závislostí
	Kluci – holky - láska	2	Život bez závislostí
	Sexuální výchova	2	IFMSA Česká republika
9.A	Kluci – holky - láska	2	Život bez závislostí
	Spolupracující třída	2	Život bez závislostí
	Sexuální výchova	2	IFMSA Česká republika
	DemoHráč (demokracie a volby)	3	Křesťanská akademie mladých
	Ortegova výzva (matematická a logická gramotnost, zásady skupinové spolupráce)	4	Křesťanská akademie mladých
9.B	Kluci – holky - láska	2	Život bez závislostí
	Umím říci ne	2	Život bez závislostí
	Sexuální výchova	2	IFMSA Česká republika
	DemoHráč (demokracie a volby)	3	Křesťanská akademie mladých

11 Technické a materiální podmínky

Výuka probíhá v 14 kmenových třídách a 3 odborných učebnách (ve dvou počítačových učebnách a učebně výtvarné výchovy). Ve všech třídách jsou instalovány interaktivní tabule s dataprojektory, škola disponuje třemi mobilními učebnami (nabíjecími skříněmi s tablety do výuky). Poradenští pracovníci školy mají k dispozici prostory poradenského pracoviště. Součástí školy jsou tělocvična, gymnastický sál a čtyři oddělení školní družiny. Žákům i pedagogům je rovněž k dispozici malá knihovna, školní zahrada a školní hřiště. V blízkosti školy je možné využívat multifunkční herní a sportovní hřiště na Dětském ostrově.

Ve škole probíhá půdní vestavba, od školního roku 2024/2025 bude k dispozici další počítačová učebna a multimediální jazyková učebna.

12 Adresář organizací

Dítě v problémech

[Linka bezpečí](#)

[Linka důvěry](#)

[Dítě na útěku](#)

[SOS centrum](#)

[Nadace naše dítě](#)

Minimalizace šikany

[Minimalizace šikany](#)

[Šikana](#)

[K šikaně pro učitele, žáky a jejich rodiče](#)

Drogy

[Drogový informační server](#)

[O drogách](#)

[Výzkumné středisko zabývající se drogovou problematikou](#)

[Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti](#)

[Encyklopedie psychotropních rostlin](#)

[E-verze časopisu Dekontaminace pro uživatele drog](#)

[Drogová poradna](#)

Alkohol

[Alkoholismus](#)

[prim. MUDr. Karel NEŠPOR, CSc.](#)

[Prevence závislosti na alkoholu](#)

[Anonymní alkoholici Česká republika](#)

[ZÚ Sananim - prevence drogové závislosti](#)

Kouření

[Kuřáková plíce](#)

[Společnost pro léčbu závislosti na tabáku](#)

[Bez cigaret](#)

[Jak přestat kouřit](#)

[Dokuřte](#)

[Nekuřák](#)

[Stop kouření](#)

[Rakovina plic](#)

[Nekuřte](#)

[Odvykání](#)

[Nekuřátka](#)

Gambling

[Pomoc patologickým hráčům](#)

[Anonymní gambleři](#)

Poruchy příjmů potravy

[Informace o poruchách příjmů potravy](#)

[Anorexie](#)

[Bulimie](#)

Bezpečný internet

[Stop internetové kriminalitě](#)

BESIP

[Ministerstvo dopravy](#)

[Pravidla silničního provozu](#)

[Nadace BESIP](#)

[Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy](#)

[Centrum dopravního výzkumu](#)

[Domluvme se](#)

[Cyklistické přilby](#)

[Bezpečně do školy](#)

[Bezpečné silnice dětem](#)

[Škodahrou](#)

Ostatní

[Psychologie, psychoterapie, duševní zdraví](#)

[Server pro osoby se specifickými potřebami](#)

[Pomoc lidem v obtížné životní situaci](#)

[Životní styl, zdraví, alternativní medicína, terapie](#)

[Nabídka přednášek z oblasti prevence](#)

[Prevence, Prevence](#)

[Prevence Středočeského kraje](#)

[MČ Praha 7 – program Bezpečné prázdniny](#)

Policie České republiky – preventivní přednášky- paní Šulcová

Útvar sociální prevence, Městská policie hl. m. Prahy - Trestní odpovědnost, [Ing. Petr Řádek](#)

[PPP Praha 5 - setkání metodiků prevence](#)

[Pražské centrum primární prevence, školení a workshopy pro metodiky](#)

[Kroužek URNA Trivis](#) - studenti Střední školy veřejnoprávní a Vyšší odborné školy prevence kriminality a krizového řízení Praha, s.r.o. - ukázka a nácvik sebeobrany

[HZS hl.m. Praha 5, exkurze](#)

[Hygienická stanice hl.m. Prahy, Hrou proti AIDS](#)

[Hope4kids, z.s. - Etické dílny](#), Ing. Eliška Krmelová

[Život bez závislostí](#), PhDr. Helena Vrbková

[OS Prev-Centrum, semináře prevence](#)

[OS Prak - exkurze \(Terezín, psychiatrie, věznice\)](#), Eva Carbolová

[OS Primární prevence rizikového chování ČR](#)

[Agentura JL](#) - Sexuální a reprodukční zdraví, plánované rodičovství - beseda s MUDr. Radimem Uzlem, CSc. (Divadlo U Hasičů)

[Festival Jeden Svět - Člověk v tísní](#)

[OPS Post Bellum – program Paměti národa](#)

[Feelnat s.r.o.](#) - školní outdoorové a zážitkové projekty, adaptační kurzy

Seznam použitých zdrojů

- Česká asociace školních metodiků prevence. 2012. *Drogy trochu jinak – interaktivní výukový program*. Interaktivní dotazník pro dospívající identifikující rizikové oblasti. Dostupný 11. 7. 2012 na: <http://www.casmp.cz/dotazniky.htm>.
- Doporučení MŠMT k realizaci sexuální výchovy v základních školách*, č. j.: 26 976/2009-22. Dostupný 15. 9. 2011 na: http://www.msmt.cz/uploads/soubory/zakladni/VN_sexvych_Doporuceni.pdf.
- Kolář, M. 2003. *Specifický program proti šikanování a násilí ve školách a školských zařízeních*. Praha: MŠMT ČR.
- Kolář, M. 2005. *Výzkum výskytu šikanování na ZŠ v rámci projektu Minimalizace šikany*. Nepublikovaná studie.
- Kolář, M. 2005. *Bolest šikanování*. Praha: Portál.
- Kolář, M. 2005. *Devět kroků při řešení počáteční šikany aneb pedagogická chirurgie*. Prevence, s. 3 – 7.
- MŠMT. 1998. *Koncepce prevence zneužívání návykových látek a dalších sociálně patologických jevů u dětí a mládeže na období 1998–2000*. Praha: MŠMT.
- MŠMT. 2005. *Standardy odborné způsobilosti poskytovatelů programů primární prevence užívání návykových látek*. Praha: MŠMT.
- Nešpor, K. 2002. *Návykové nemoci*. In C. Höschl, J. Libiger, J. Švestka, Psychiatrie, s. 556–576. Praha: TIGIS.
- Nešpor, K. 2003. *Metodika prevence ve školním prostředí*. Praha: Fontis pro MŠMT.
- Nešpor, K., & Scheansová, A. 2009. *Dovednosti pro život v prevenci a léčbě návykových nemocí*. Dostupné 22. 2. 2012 na: <http://www.cepros.cz/odborna-verejnost/zahranicni-a-domaci-praxe/dovednosti-pro-zivot-v-prevenci-a-lecbe-navykovych-nemoci.html>.
- Nešpor, K. - Csémy, L. - Pernicová, H. 1999. *Zásady efektivní primární prevence*. Praha: Sportpropag.
- Pharaoh, H. - Frantz, J. - Smith, M. 2011. *Life skills as predictors of engagement in health risk behaviours: A survey of secondary school learners*. African Journal for Physical, Health Education, Recreation and Dance, 17(3 Suppl.), S70–S81.